

(Ministru kabineta
2023. gada 11. aprīļa
rīkojums Nr. 199)

KORUPCIJAS NOVĒRŠANAS UN APKAROŠANAS
PASĀKUMU PLĀNS
2023.–2025. GADAM

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
Rīga, 2023

Saturs

Izmantotie saīsinājumi.....	3
I. Plāna kopsavilkums.....	5
II. Esošās situācijas raksturojums.....	7
1. Pretkorupcijas plāna sasaiste ar citiem politikas plānošanas un starptautisko organizāciju dokumentiem	8
III. Plāna mērķi un rīcības virzieni	14
1. apakšmērķis: Nodrošināt tādu publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības politiku, kas izslēdz motivāciju koruptīvai rīcībai.....	14
1. <i>apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi</i>	17
1. <i>apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori</i>	24
2. apakšmērķis: Izveidot un uzlabot tādu autonomi un pastāvīgi darbojošos iekšējās kontroles sistēmu, kas maksimāli ierobežo korupcijas rašanās un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES un citu ārvalstu finanšu līdzekļu, izkrāpšanas iespējas valsts, pašvaldību vai privātajā sektorā.....	25
2. <i>apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi</i>	28
2. <i>apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori</i>	39
3. apakšmērķis: Mazināt sabiedrības toleranci pret korupciju.....	42
3. <i>apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi</i>	45
3. <i>apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori</i>	50
4. apakšmērķis: Nodrošināt soda par likumpārkāpumiem, kas saistīti ar dienesta ļaunprātībām un uzticētās varas nelikumīgu izmantošanu, neizbēgamību	52
4. <i>apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi</i>	57
4. <i>apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori</i>	61
5. apakšmērķis: Ierobežot naudas varu politikā.....	63
5. <i>apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi</i>	66
5. <i>apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori</i>	72
IV. Teritoriālā perspektīva.....	73
V. Ietekmes novērtējums uz valsts un pašvaldību budžetu	73
VI. Pārskatu sniegšanas un novērtēšanas kārtība	77

Izmantotie saīsinājumi

AiM	Aizsardzības ministrija
ĀM	Ārlietu ministrija
Altum	Akciju sabiedrība “Attīstības finanšu institūcija Altum”
BVKB	Būvniecības valsts kontroles birojs
CVK	Centrālā vēlēšanu komisija
DVI	Datu valsts inspekcija
EDIS	Elektroniskā datu ievades sistēma
EDS	Elektroniskās deklarēšanas sistēma
EIS	Elektronisko iepirkumu sistēma
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EP	Eiropas Parlaments
FID	Finanšu izlūkošanas dienests
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM	Finanšu ministrija
GRECO	Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupa
ĢP	Ģenerālprokuratūra
IDB	Iekšējās drošības birojs
IeM	Iekšlietu ministrija
IeM IC	Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs
IeVP	Ieslodzītāja vietu pārvalde
IKNL	Likums „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”
IKS	Iekšējās kontroles sistēma
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KL	Krimināllikums
KM	Kultūras ministrija
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
KP	Konkurences padome
KPL	Kriminālprocesa likums
KUI	Korupcijas uztveres indekss
MK	Ministru kabinets
MK noteikumi Nr. 630	Ministru kabineta 2017. gada 17. oktobra noteikumi Nr. 630 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā”
MP	Militārā policija
NAP2027	Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam
NEPLP	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome
NILL	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija
NILLTPFN	Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršana
NKIM	Nacionālais kriminālizlūkošanas modelis
NNP	Noziedzības novēršanas padome
NVD	Nacionālais veselības dienests
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OECD Konvencija	OECD Konvencija par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos

OECD WGB	OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupa (<i>Working Group on Bribery in International Business Transactions</i>)
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
RI	Eiropas Savienības fondu Revīzijas iestāde (Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu revīzijas departaments)
TA	Tiesu administrācija
TAI	Tiesībaizsardzības iestādes
TAP portāls	Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls
TIS	Tiesu informācijas sistēma
TM	Tieslietu ministrija
UR	Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Valsts administrācijas skola
VDD	Valsts drošības dienests
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VK	Valsts kontrole
VKanc	Valsts kanceleja
VM	Veselības ministrija
VP	Valsts policija
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VRS	Valsts robežsardze

I. Plāna kopsavilkums

Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plāns 2023.-2025. gadam (turpmāk – Pretkorupcijas pasākumu plāns) izstrādāts, pamatojoties uz MK 2014. gada 2. decembra noteikumu Nr. 737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 13.2. apakšpunktā noteikto, ka plānu izstrādā īstermiņam vai vidējam termiņam pamatnostādņu vietā, ja vidējā termiņā netiek izvirzīti jauni attīstības virzieni nozaru politikās. Attiecīgi jaunais Pretkorupcijas pasākumu plāns ir turpinājums Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņēm 2015.-2020. gadam (apstiprinātas ar MK 2015. gada 16. jūlija rīkojumu Nr. 393 “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņēm 2015.-2020. gadam”) (turpmāk – Pamatnostādnes).

Pretkorupcijas pasākumu plānā saglabāts iepriekš Pamatnostādņēs definētais korupcijas novēršanas un apkarošanas kurss, proti, galvenie mērķi un rīcības virzieni, taču vienlaikus tas ietver jaunu uzdevumu kopumu publiskas personas institūcijām, elastīgi reaģējot un pielāgojoties aktuālajām norisēm un problēmsituācijām sabiedrībā, tiesību normu piemērošanas problemātikai. Šajā Pretkorupcijas pasākumu plānā netiek dublēti tādi pasākumi un uzdevumi korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā, kas ir iekļauti citu institūciju izstrādātajos politikas plānošanas dokumentos.

Pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādē ir izmantota ne tikai KNAB 20 gadu profesionālā darba pieredze¹ un pastāvīga darbības rezultātu analīze korupcijas novēršanā un apkarošanā Latvijā, bet arī ir ņemtas vērā starptautisko organizāciju (piemēram, GRECO², OECD³, “Moneyval”⁴) un ekspertu izteiktās rekomendācijas, dažādās darba sanāksmēs paustie priekšlikumi, kā arī ar korupcijas novēršanu un apkarošanu saistītos pasākumos (konferencēs, semināros), aptaujās, pētījumos un pārskatos izteiktās rekomendācijas par vēlamajiem un nepieciešamajiem uzlabojumiem vēl efektīvākai pretkorupcijas politikas īstenošanai Latvijā.

Šī Pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādē ir iesaistījušās valsts tiešās pārvaldes iestādes, to padotības vai pārraudzības iestādes, tiesu varas institūcijas, VK, tiesībsargs un Latvijas nevalstiskās organizācijas, rakstveidā sniedzot savā kompetencē un profesionālajā pieredzē balstītus priekšlikumus un rekomendācijas par veicamajiem uzlabojumiem sekmīgai korupcijas novēršanai un apkarošanai Latvijā nākamajos gados. Laikā no 2021. gada 30. marta līdz 23. aprīlim KNAB nodrošinājis sabiedrības līdzdalību Pretkorupcijas pasākumu plāna pilnveidei. Priekšlikumus sniegušas trīs nevalstiskās organizācijas, kā arī viena politiskā partija. 2021. gada 15. aprīlī Pretkorupcijas pasākumu plāna saturs pārrunāts KNAB Sabiedriski konsultatīvās padomes sēdē. Savukārt 2021. gada 14. un 17. maijā KNAB organizējis sanāksmi

¹ 2002. gada 10. oktobris ir KNAB darbības sākums, kad Saeima amatā iecēla KNAB pirmo priekšnieku Gunti Rutki

² EP Pretkorupcijas starpvalstu grupa, ko 1999. gadā izveidoja EP. GRECO darbības mērķis ir uzlabot tās dalībvalstu (šobrīd 49 Eiropas valstis un Amerikas Savienotās Valstis) spēju novērst korupciju un dinamiska savstarpējā novērtējuma procesa ceļā kontrolēt pieņemto saistību izpildi. EP līgumam par GRECO nodibināšanu Latvija pievienojās 2000. gada 15. jūnijā.

³ Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija jeb OECD (angliski – *Organisation for Economic Co-operation and Development*) ir 1961. gadā dibināta starpvaldību organizācija, kas apvieno 38 attīstītākās pasaules valstis, tai skaitā arī 22 ES dalībvalstis. Latvija oficiāli kļuva par OECD 35. dalībvalsti 2016. gada 1. jūlijā. OECD ir forums un globāli atzīts ekspertīzes centrs, kas dalībvalstīm dod iespēju efektīvi risināt tām interesējošos jautājumus dažādās nozarēs. Organizācijas misija ir veidot un popularizēt reformas, kas uzlabo iedzīvotāju dzīves līmeni un sociālekonomiskos apstākļus, kā arī ekonomikas konkurētspēju. Lai šo mērķi sasniegtu, OECD izstrādā starptautiskas vadlīnijas un standartus ar mērķi veicināt ilgtspējīgu attīstību, un rast atbildes uz aktuāliem globāliem izaicinājumiem.

⁴ EP noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komiteja “Moneyval”, kas izveidota 1997. gadā. Šobrīd to veido 27 dalībvalstis, un tā ir EP ministru komitejas padotības institūcija. “Moneyval” uzdevums ir novērtēt, kā tiek ievēroti galvenie starptautiskie standarti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas apkarošanā un kā tiek nodrošināta to īstenošanas efektivitāte, kā arī sniegt ieteikumus par nepieciešamajiem uzlabojumiem.

par sniegtajiem priekšlikumiem sabiedrības līdzdalības procedūras ietvaros (pārrunāti 29 priekšlikumi⁵). Plāna projekta starpinstitucionālā saskaņošana uzsākta 2021. gada jūlijā⁶.

Pretkorupcijas pasākumu plāns ietver Latvijas korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas galvenos mērķus, rīcības virzienus, kā arī konkrētus pasākumus un uzdevumus to sasniegšanai.

Līdzīgi kā iepriekšējā plānošanas periodā, arī turpmākajos gados tiks saglabāts **korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas centrālais princips – publiskā un privāta sektora pārvaldes uzticamība**, ievērojot:

1) institūciju un organizāciju labas pārvaldības principu, kas ietver tiesiskuma, atklātības, vienlīdzības, objektivitātes, samērīguma, tiesiskās noteiktības, tiesiskās palāvības, saprātīga termiņa ievērošanas, līdzdalības, caurskatāmības un efektivitātes principu;

2) cilvēkresursu efektīvas vadības principu, kas ietver taisnīgu nopelnu novērtējumu, ētiskuma, atklātuma, atbildības, vienlīdzības, sabiedrības interešu ievērošanas, patvaļas aizlieguma un tiesiskās palāvības principu.

Pilnveidojot normatīvo regulējumu, attīstot iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas, kā arī nodrošinot pastāvīgus personāla izglītošanas pasākumus, Pretkorupcijas pasākumu plāna īstenošana tieši vai pastarpināti ietekmēs visas publiskas personas institūcijas, tai skaitā publiskas personas kapitālsabiedrības, tādējādi sasniedzot **korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas virsmērķi – ievērojot institūciju labas pārvaldības un cilvēkresursu efektīvas vadības principu, nodrošināt jebkuras institūcijas vai organizācijas uzticamu darbību**.

Pretkorupcijas pasākumu plānā iekļautie veicamie uzdevumi laika periodā no 2023. līdz 2025. gadam mērķtiecīgi plānoti atbilstoši jau iepriekš Pamatnostādnēs izvirzītajām korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas prioritātēm, proti:

- 1) pārorientēt pretkorupcijas un krāpšanas apkarošanas politiku no ārējās kontroles, ko realizē kontroles institūcijas, uz resoru un institūciju iekšējo kontroli;
- 2) panākt atklātumu publiskās pārvaldes cilvēkresursu atlasē un ētiska, motivēta, kompetenta personāla nodrošināšanu visā publiskajā pārvaldē un tiesu varā;
- 3) veicināt sabiedrības tolerances pret korupciju mazināšanos un sabiedrības līdzdalību politikas veidošanas procesā;
- 4) īstenot korupcijas un krāpšanas ierobežošanas pasākumus privātajā sektorā.

Pretkorupcijas pasākumu plānā 2023.-2025. gadam ietvertie veicamie uzdevumi organizēti, dalot tos atbilstoši pieciem galvenajiem apakšmērķiem, kā arī 13 rīcības virzieniem, lai tos sasniegtu:

1. apakšmērķis: Nodrošināt tādu publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības politiku, kas izslēdz motivāciju koruptīvai rīcībai

1. Rīcības virziens: IKNL normu pilnveide, skaidrošana, piemērošana un personu loka, uz kuru attiecināmi preventīvie pretkorupcijas pasākumi, pārskatīšana;
2. Rīcības virziens: Publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības uzlabošana, veicinot ētiskumu un mazinot korupcijas un interešu konflikta riskus.

⁵ KNAB tīmekļvietne. Sabiedrības iebildumi un priekšlikumi par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plānu 2021.-2024. gadam, skat.: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/1869/download>

⁶ Plāna projekts izsludināts Valsts sekretāru 01.07.2021. sanāsmē. Saskaņošanas procedūras gaitā politikas plānošanas periods mainīts, aptverot 2021. līdz 2025. gadu. 30.12.2022. plāna projekts "Korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu plāns 2021.-2025. gadam" iesniegts izskatīšanai Valsts sekretāru sanāsmē (19.01.2023., 22-TA-3541). 2023. gada martā, sniedzot plāna projektu izskatīšanai MK sēdē, KNAB, ņemot vērā plāna projekta virzības kavēšanos, aktualizējis plānā paredzēto pasākumu izpildes termiņus un attiecīgi par plānošanas periodu noteicis 2023. līdz 2025. gadu. Tehniskās korekcijas plāna projektā nav ietekmējušas pretkorupcijas politikas īstenošanas nepārtrauktību Latvijā arī 2021. un 2022. gadā.

2. apakšmērķis: Izveidot un uzlabot tādu autonomi un pastāvīgi darbojošos iekšējās kontroles sistēmu, kas maksimāli ierobežo korupcijas rašanās un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES un citu ārvalstu finanšu līdzekļu, izkrāpšanas iespējas valsts, pašvaldību vai privātajā sektorā
 3. Rīcības virziens: Iekšējās kontroles sistēmas pilnveide, uzturēšana un uzraudzība valsts, pašvaldību institūcijās un kapitālsabiedrībās;
 4. Rīcības virziens: Publiskās mantas un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu, izlietojuma likumības nodrošināšana;
 5. Rīcības virziens: Godprātības stiprināšana un korupcijas risku novēršana tiesu varas un tai piederīgo amatpersonu vidū;
 6. Rīcības virziens: Korupcijas novēršanas pasākumu ieviešana privātajā sektorā;
3. apakšmērķis: Mazināt sabiedrības toleranci pret korupciju
 7. Rīcības virziens: Personu un grupu, kas nepārstāv valsts sektoru, iesaistīšana korupcijas novēršanā un sabiedrības neiecietības pret korupciju un tās radītajiem draudiem veicināšana;
 8. Rīcības virziens: Trauksmes cēlēju aizsardzības pilnveidošana un sabiedrības informēšana par ziņošanas iespējām konstatēto likumpārkāpumu gadījumos;
4. apakšmērķis: Nodrošināt soda par likumpārkāpumiem, kas saistīti ar dienesta ļaunprātībām un uzticētās varas nelikumīgu izmantošanu, neizbēgamību
 9. Rīcības virziens: Efektīvu, proporcionālu un atturošu administratīvo vai kriminālo sodu par izdarītajiem pārkāpumiem piemērošana;
 10. Rīcības virziens: Atbildības piemērošana par īpašuma izšķērdēšanu, piesavināšanos vai citu līdzīgu valsts amatpersonas nelikumīgu rīcību ar īpašumu;
 11. Rīcības virziens: Tiesībaizsardzības institūciju efektīvas, zināšanās balstītas darbības stiprināšana ekonomisko noziegumu apkarošanai;
5. apakšmērķis: Ierobežot naudas varu politikā
 12. Rīcības virziens: Politisko organizāciju finansēšanas atklātuma nodrošināšana un naudas lomas politikā mazināšana;
 13. Rīcības virziens: Sabiedrības līdzdalības politikas veidošanas procesā veicināšana.

Pretkorupcijas pasākumu plānā ietvertu uzdevumu izpildes rezultāts fokusēts uz visu Latvijas sabiedrību – tās ieguvumiem, kas saistīti ar efektīvu korupcijas novēršanu un apkarošanu, politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontroli, kā arī priekšvēlēšanu aģitācijas kontroli.

Lai Pretkorupcijas pasākumu plāna īstenošanas periodā noteiktu indikatīvu progresu līmeni izvirzīto mērķu īstenošanā pretkorupcijas jomā Latvijā, ir izvirzīti vēlami sasniedzamie rezultātīvie rādītāji. Pretkorupcijas pasākumu plāns paredz uzdevumu izpildes laika plānojumu, kā arī pārskata sniegšanas un novērtēšanas kārtību.

II. Esošās situācijas raksturojums

Pamatnostādnes iepriekšējā plānošanas periodā ir bijušas galvenais attīstības plānošanas dokuments korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā Latvijā. Atbilstoši MK 2015. gada 16. jūlija rīkojumā Nr. 393 “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam” noteiktajam KNAB ir bijusi atbildīgā institūcija minēto Pamatnostādņu īstenošanā un Pamatnostādņēs paredzēto uzdevumu un pasākumu izpildes koordinēšanā. Attiecīgi KNAB iepriekšējā pārskata periodā ir sekojis līdzī plānoto uzdevumu un pasākumu izpildes norisei. Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam īstenošanas 2015.–2018. gadā starpposma novērtējumu”⁷, apkopojot informāciju par Pamatnostādņu uzdevumu izpildes progresu laika periodā no 2015. līdz 2017. gadam (ieskaitot). Atbilstoši iepriekšminētajam MK

⁷ KNAB tīmekļvietne, Informatīvais ziņojums “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.–2020. gadam īstenošanas 2015.–2018. gadā starpposma novērtējumu” (pieņemts bez izskatīšanas MK sēdē); sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/legislations/strategy/policy/>
R3541_3_pl_prec

2015. gada 16. jūlija rīkojumam Nr. 393 ir sagatavots arī informatīvais ziņojums “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam īstenošanas ietekmes gala novērtējumu”⁸. Minētie informatīvie ziņojumi tapuši sadarbībā ar Pamatnostādņu izpildē iesaistītajām institūcijām, apkopojot to sniegto informāciju par Pamatnostādņēs ietvertu uzdevumu un pasākumu izpildi, kā arī sasniegtajiem rezultātiem Pamatnostādņu darbības periodā.

Tā kā korupcijas novēršanas un apkarošanas pasākumu efektivitāte lielā mērā ir atkarīga no faktiskās situācijas valsts politiskajā, ekonomiskajā, kā arī sociālajā un tehnoloģiskajā vidē, Pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādē ir apzināti un ņemti vērā šie aspekti. Analīze par pastāvošo korupcijas novēršanas un apkarošanas vidi Latvijā ietverta informatīvajā ziņojumā “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam īstenošanas ietekmes gala novērtējumu”. Pretkorupcijas pasākumu plāns izstrādāts, balstoties uz Pamatnostādņu īstenošanas ietekmes gala novērtējumu un tajā gūtajiem secinājumiem, kā arī ņemot vērā citu saistīto politikas plānošanas un starptautisko organizāciju dokumentu saturu, kas ietver vai atbalsta aktuālās korupcijas novēršanas un apkarošanas politikas iniciatīvas.

1. Pretkorupcijas plāna sasaiste ar citiem politikas plānošanas un starptautisko organizāciju dokumentiem

Pretkorupcijas pasākumu plāns ir galvenais attīstības plānošanas dokuments korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā Latvijā, bet vienlaikus tas ir skatāms kopsakarā ar vairākiem citiem politikas plānošanas dokumentiem, kas tieši vai pastarpināti publiskas personas institūcijām paredz tādus uzdevumus, kuru izpilde saistīta ar šajā plāna izvirzīto virsmērķi: ievērojot institūciju labas pārvaldības un cilvēkresursu efektīvas vadības principu, nodrošināt jebkuras institūcijas vai organizācijas uzticamu darbību. Būtiskākie ar Pretkorupcijas pasākumu plānu saistītie politikas plānošanas dokumenti ir:

1) **Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam**⁹, kas ir *galvenais vidēja termiņa valsts attīstības plānošanas dokuments* (Saeimā apstiprināts 2020. gada 2. jūlijā). Tā vīzijā par Latvijas nākotni 2027. gadā vienlīdzīgu tiesību kontekstā pausts mērķis virzīties uz pieaugošu caurspīdīguma politiku, samazinot korupcijas riskus kā valsts, tā pašvaldību iestādēs. Šī plāna viena no sešām definētajām prioritātēm ir „Vienota, droša un atvērta sabiedrība”. Tajā noteiktais rīcības virziens „Tiesiskums un pārvaldība” kā vienu no uzdevumiem paredz nodrošināt „efektīvu, ērtu, savlaicīgu, sabiedrībai saprotamu un pieejamu tiesībsardzības sistēmu, nostiprinot tiesībsardzības iestāžu kapacitāti, savstarpēju sadarbību un vienotu izpratni juridisko procesu vienkāršošanai (savstarpēji papildinoši un pieejami digitālie risinājumi, kopējās sadarbības platformas un mācības, vienotas prakses, pētniecības un ekspertīzes), ieviešot inovatīvus, uz rezultātu vērstus un ekonomiskus risinājumus visās pirmstiesas izmeklēšanas iestādēs, tiesās un ārpustiesas strīdu izskatīšanas institūcijās, t.sk. īstenojot mazaizsargāto un cietušo personu atbalsta un aizsardzības sistēmu” (rīcības virziena uzdevums Nr. 429).

2) **Nacionālās drošības koncepcija**¹⁰ (Saeimā apstiprināta 2019. gada 26. septembrī), kur attiecībā uz valsts iekšējai drošībai un konstitucionālajai iekārtai radītā apdraudējuma novēršanu uzsvērts, ka „augstais korupcijas līmenis, maksātnespējas procesu negodprātīga izmantošana un gadījumi, kuros pastāv aizdomas par valsts un pašvaldību vai to uzņēmumu amatpersonu iesaistīšanos koruptīvos noziedzīgos nodarījumos sabiedrībā atstāj negatīvu iespaidu uz tiesiskuma nodrošināšanu valstī. Tiesu sistēmas funkcionēšanu joprojām negatīvi

⁸ Informatīvais ziņojums “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam īstenošanas ietekmes gala novērtējumu” (22-TA-1210) pieņemts MK 2022. gada 21. jūlijā, sk.: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/7be93c45-5944-4c1e-98a5-4ad19db6ac16

⁹ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/315879-par-latvijas-nacionalo-attistibas-planu-20212027-gadam-nap2027>

¹⁰ Nacionālās drošības koncepcija, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/309647-par-nacionalas-drosibas-koncepcijas-apstiprinasanu>
R3541_3_pl_prec

raksturo samērā ilgais lietu izskatīšanas laiks tiesās.” Viena no prioritātēm nacionālās drošības apdraudējumu novēršanas kontekstā ir Latvijas ekonomikai radītā apdraudējuma novēršana. Minētajā koncepcijā norādīts, ka „korupcija, nepilnības publisko iepirkumu procedūrās, tiesu un maksātnespējas sistēmā ir uzņēmējdarbības vides attīstības kavējošie faktori un, lai tos mazinātu, ir jāturpina pasākumi valsts pārvaldes efektivitātes un darbības caurskatāmības nodrošināšanai, vienlaikus stiprinot valsts pārvaldes atklātumu un valsts amatpersonu godprātību”. Lai nodrošinātu stabilu ekonomisko vidi, Nacionālās drošības koncepcija paredz, ka „ir jāveic reformas publiskajā sektorā, valsts un pašvaldību uzņēmumu pārvaldībā, lai uzlabotu to darbības un pieņemto lēmumu pārskatāmību, novērstu korupcijas riskus un interešu konflikta situācijas.[..]Vienlaikus ir jānodrošina atbilstošas tiesību aizsardzības un par korupciju atbildīgo institūciju spējas ekonomisko un finanšu noziegumu atklāšanā un izmeklēšanā, kā arī jāuzlabo tiesu sistēmas darbības efektivitāte šādu noziegumu iztiesāšanā”.

3) **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija „Latvija 2030”**¹¹ (Saeimā apstiprināta 2010. gada 10. jūnijā) – dokumentā uzsvērtas iespējamās cēloņsakarības starp sabiedrības uzticēšanās līmeņa kritumu valsts pārvaldes institūcijām, politiskajām organizācijām (partijām) un korupcijas risku rašanos, tādējādi norādot uz nepieciešamību būtiski celt iedzīvotāju uzticības līmeni valsts pārvaldei, lai turpmāk sekmētu politikas īstenošanu ikvienā jomā.

4) **„Pasākumu plāns noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2022. gadam”**¹² (MK pieņemts 2022. gada 22. februārī) – plāns izstrādāts, aktualizējot ar MK 2020. gada 29. septembra rīkojumu Nr. 576 apstiprināto “Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2020. līdz 2022. gadam”. Tā ietvaros definēta virkne uzdevumu ar mērķi stiprināt Latvijas spējas cīnīties ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma un proliferācijas finansēšanu un uzraudzīt NILLTPFN režīma prasību īstenošanu, samazināt vispārējos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskus, tādējādi nodrošinot atbilstību starptautiskajām saistībām un standartiem NILLTPFN jomā un veicinot sabiedrisko drošību, ekonomiskās vides konkurētspēju un uzticību Latvijas jurisdikcijai. Secīgi ar MK 2022. gada 13. decembra rīkojumu Nr. 940 pieņemts “Pasākumu plāns noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2023.–2025. gadam”¹³.

5) MK 2020. gada 11. februāra rīkojums Nr. 49 “**Par Rīcības plānu publisko iepirkumu sistēmas uzlabošanai**”¹⁴, kas ietver pasākumu kopumu publisko iepirkumu procesa pilnveidošanai un tostarp korupcijas risku mazināšanai.

6) **“Pasākumu un uzdevumu plāns Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes rekomendāciju izpildei”**¹⁵ (MK pieņemts 2020. gada 28. aprīlī) – izstrādāts, lai nodrošinātu WGB 3. fāzes rekomendāciju izpildi. Plāns ietver pasākumu un uzdevumu kopumu, kas balstīti uz OECD WGB izteiktajām rekomendācijām 3. fāzes novērtējuma ziņojumā. Plāna mērķis ir koordinēti attīstīt Latvijas spējas atklāt un izmeklēt pārrobežu

¹¹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030. gadam, sk.: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/3323>

¹² MK 2022. gada 22. februāra rīkojums Nr. 122 “Par pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2022. gadam”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/330241-par-pasakumu-planu-noziedzīgi-iegutu-lidzekļu-legalizācijas-terorisma-un-proliferācijas-finansēšanas-novēršanai-2022-gadam>

¹³ MK 2022. gada 13. decembra rīkojums Nr. 940 “Par Pasākumu plānu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2023.–2025. gadam”, sk.: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/6019baba-edc7-4dd9-a72e-49ee3b9027d8

¹⁴ MK 2020. gada 11. februāra rīkojums Nr. 49 “Par Rīcības plānu publisko iepirkumu sistēmas uzlabošanai”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/312539-par-ricibas-planu-publisko-ierpirkumu-sistemas-uzlabosana>

¹⁵ Informatīvais ziņojums “Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumu, tajā izteiktajām rekomendācijām un to izpildes nodrošināšanu”, sk.: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40485584&mode=mk&date=2020-04-28>

korupciju un ar to saistītos noziegumus (naudas atmazgāšana, finanšu noziegumi, tostarp ar grāmatvedību saistītie pārkāpumi), kā arī stiprināt tiesiskumu, veicināt ekonomisko izaugsmi, nodrošināt caurspīdīgu lēmumu pieņemšanas procesu un stabilu tiesisko vidi.

7) **Noziedzības novēršanas padomes rīcības plāns**¹⁶ (NNP apstiprināts 2021. gada 3. jūnijā) – paredz uzdevumus trīs rīcības virzienos: (1) “Risku vadība un prioritāšu noteikšana” ar mērķi identificēt noziedzības riskus, identificēt prioritāros pasākumus, veltot tiem attiecīgus resursus, kā arī stiprināt sabiedrības uzticēšanos tiesai, prokuratūrai un tiesību aizsardzības iestādēm; (2) “Iestāžu darbības kvalitāte, efektivitāte un sadarbība” ar mērķi pilnveidot un attīstīt tiesībsargājošo iestāžu funkciju izpildi un tiesībaizsardzības iestāžu amatpersonu izglītošanu un apmācību, veicināt sadarbību starp tiesībsargājošajām iestādēm, celt to tehnoloģisko kapacitāti un veikspēju; (3) “Atbildība par rezultātu sasniegšanu” ar mērķi nodrošināt izvirzīto mērķu un citu institūciju sniegto rekomendāciju izpildes uzraudzību, kā arī pastāvīgi apzināt aktualitātes noziedzības novēršanas un apkarošanas jomā un atbilstoši veikt risku pārvērtēšanu. Šis plāns korupcijas novēršanas un apkarošanas kontekstā ir būtisks, jo paredz nozīmīgāko korupcijas risku apzināšanu Latvijā un vienotas korupcijas novēršanas metodoloģijas izstrādi. Tāpat plāna ietvaros paredzēts izstrādāt konceptuālo ziņojumu par normatīvo aktu, kas regulē interešu konflikta novēršanu un mazina korupcijas riskus valsts amatpersonu darbībā, modernizāciju un vienota korupcijas risku analītiska rīka izveidi, lai pilnvērtīgi izmantotu valsts pārvaldes iestāžu rīcībā esošās datu bāzes.

8) **Valsts kontroles lietderības revīzijā “Noziedzīgu nodarījumu ekonomikas un finanšu jomā izmeklēšanas un iztiesāšanas efektivitāte” ietverto priekšlikumu ieviešanas plāns**¹⁷ (NNP apstiprināts 2021. gada 15. aprīlī) – ietver 20 priekšlikumus veicamajiem pasākumiem noziedzīgu nodarījumu finanšu un ekonomikas jomā izmeklēšanas un iztiesāšanas efektivitāti negatīvi ietekmējošo faktoru novēršanai. Šajā plānā likts uzsvars uz (1) vienotas izpratnes veidošanu par tiesību normu piemērošanu, novēršot neskaidrības par būtiskākajiem pierādāmajiem apstākļiem un nepieciešamo pierādījumu kopumu vainas pierādīšanai kriminālprocesos, (2) KL un KPL likuma regulējuma izpēti un pilnveidošanu jeb rīcības mehānismu ieviešanu to tiesību aktu normu identificēšanai, kuru piemērošanā praksē ir problēmas, un attiecīgi to novēršanai, (3) kopējās sistēmas noslodzes mazināšanu un kvalificētāko resursu koncentrēšanu sarežģītāko un valsts intereses visbūtiskāk ietekmējošo kriminālprocesa izmeklēšanai, kā arī uz (4) pasākumiem, lai procesa virzītāji dažādās kriminālprocesa stadijās varētu saņemt kvalificētu ‘tehnisku’ un konsultatīvu atbalstu, (5) pasākumiem prokuratūras darbības regulējuma pilnveidei un (6) pasākumiem kriminālprocesa digitalizēšanai un E-lietas programmas pārvaldības pilnveidošanai.

Kopumā šis plāns ietver daudz nozīmīgu uzdevumu, kuru izpilde sekmēs korupcijas apkarošanu darba efektivitāti un atbilstoši rezultātiem cels sabiedrības uzticību Latvijas tiesu sistēmai un tiesībaizsardzības iestādēm kopumā.

9) **“Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plāns 2021.-2027. gadam”**¹⁸ iekļauj publiskās pārvaldes profesionālās attīstības un mācīšanās stratēģiskās prioritātes laikposmam no 2021. gada līdz 2027. gadam. Šī plāna viena no stratēģiskajām prioritātēm ir nodrošināt godprātīgu darbu publiskajā pārvaldē, kas sasaucas arī ar Pretkorupcijas pasākumu plāna atsevišķiem rīcības virzieniem, proti, publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības uzlabošana, veicinot ētiskumu un mazinot korupcijas un interešu konflikta riskus, kā arī iekšējās kontroles sistēmas pilnveide, uzturēšana un uzraudzība valsts,

¹⁶ Noziedzības novēršanas padomes rīcības plāns laikposmam no 2021. līdz 2026. gadam, sk.: <https://www.tm.gov.lv/lv/media/7695/download>

¹⁷ VK lietderības revīzijā “Noziedzīgu nodarījumu ekonomikas un finanšu jomā izmeklēšanas un iztiesāšanas efektivitāte” ietverto priekšlikumu ieviešanas plāns, sk.: <https://www.tm.gov.lv/lv/media/7328/download>

¹⁸ MK 2021. gada 13. augusta rīkojums Nr. 562 “Par Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plānu 2021.–2027. gadam”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/325395-par-publiskaja-parvalde-nodarbinato-macisanas-un-attistibas-planu-20212027-gadam>
R3541_3_pl_prec

pašvaldību institūcijās un kapitālsabiedrībās. Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plāns paredz sistēmisku, saskaņotu un vienotu publiskās pārvaldes mācīšanās un attīstības programmu, pasākumu plānošanu un īstenošanu, aptverot plašu auditoriju, kas ir: jaunie nodarbinātie, visi valsts un pašvaldību iestādēs nodarbinātie, cilvēkresursu vadības un attīstības speciālisti, tiesībaizsardzības institūcijās nodarbinātie, ES fondu vadības speciālisti, vidējā un zemākā līmeņa vadītāji, augstākā līmeņa vadītāji, kā arī politiskās amatpersonas. Pēc plānoto apmācību īstenošanas tiek prognozēti konkrēti ieguvumi, proti, ieviesta uz vērtībām balstīta kultūra publiskajā pārvaldē, publiskajā pārvaldē attīstīta augsta integritāte (godprātība), augstākajā politiskajā un vadības līmenī attīstīta izpratne par valsts pārvaldes vērtībām un ētikas pamatprincipiem un stiprināta tiesībaizsardzības iestāžu veikspēja un nodarbināto profesionālā pilnveide.

10) **Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns** (MK pieņemts 2021. gada 28. aprīlī)¹⁹ – Plāna 6. komponente *Likuma vara* ietver mērķus 1) veicināt tiesiskumu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, krāpšanas, finanšu, ekonomisko noziegumu identificēšanas/atklāšanas un tiesu efektivitātes stiprināšanu, papildus stiprināt Latvijas reģionos strādājošo tiesnešu, prokuroru un specializēto izmeklētāju (starpdisciplināros jautājumos) iesaisti un profesionalitāti ekonomisko noziegumu izmeklēšanā un iztiesāšanā, vismaz par 40% palielinot atklāto kriminālprocesu un kriminālvajāšanai nodoto kriminālprocesu īpatsvaru; 2) Sekmēt publiskās pārvaldes modernizācijas reformas ieviešanu, stiprinot publiskās pārvaldes vērtības, ētikas pamatprincipus, integritāti un profesionalizāciju, īstenojot sistemātisku attīstības pasākumu kopumu, kas veicinātu publiskās pārvaldes transformāciju uz atbalstošu un cilvēku centrētu efektīvu, viedu pārvaldību un nodarbināto spēju efektīvi vadīt un novērst interešu konflikta un publiskā iepirkuma kļūdu riskus, mazināt korupciju un ēnu ekonomiku; 3) Stiprināt pilsonisko dialogu un nevalstisko organizāciju pārstāvniecību sociālās drošības jomā, atbalstot organizāciju vai to sadarbības tīklu izveidi, izaugsmi un attīstību sociāli visneaizsargātāko iedzīvotāju grupu interešu efektīvai pārstāvībai publiskās pārvaldes lēmumu pieņemšanā, kā arī sekmēt nevalstisko organizāciju aktīvāku darbību sabiedrības interešu uzraudzības jomā; 4) palielināt atklātību un konkurenci publisko iepirkumu jomā, kā arī mazināt korupcijas riskus, īstenojot pasūtītāju un sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju profesionalizācijas stratēģiju, kā arī īstenojot uz riskiem balstītus kontroles pasākumus. Atbilstoši minētajiem mērķiem ir pakārtoti un definēti reformu un investīciju virzieni laikā no 2021. līdz 2026. gadam.

11) **Pasākumu plāns samērīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasības**²⁰ (atbalstīts 2020. gada 27. novembrī Finanšu sektora attīstības padomes sēdē) – mērķis veicināt vienotu un konsekventu pieeju valsts institūciju un finanšu iestāžu sadarbībā, finanšu darījumu uzraudzībā, kā arī veicināt izpratni par kopīgo atbildību noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanā, vienlaikus nodrošinot augstāko starptautisko atbilstības standartu ievērošanu. Plāna 18. pasākums paredz nodrošināt atbilstošu un aktīvu ieviesto Sadarbības koordinācijas grupas mehānismu darbību, faktisku izmantošanu un kultūru no valsts institūciju, tiesībaizsardzības institūciju un privātā sektora puses. Minētā pasākuma mērķis ir veicināt privātā un publiskā sektora sadarbību finanšu, ekonomisko un ar korupciju saistīto noziegumu novēršanā un izmeklēšanā.

¹⁹ MK 2021. gada 28. aprīļa rīkojums Nr. 292 “Par Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/322858-par-latvijas-atveselosanas-un-noturibas-mehanismu-planu>

²⁰ FM tīmekļvietne, Pasākumu plāns samērīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasības, sk.: <https://www.fm.gov.lv/lv/pasakumu-plans-samerigas-pieejas-nostiprinasanai-izpildot-noziedzigi-iegutu-lidzeklu-legalizācijas-un-terorisma-un-proliferācijas-finansēšanas-novēršanas-prasības>
R3541_3_pl_prec

12) **Latvijas Ceturtais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2020.-2021. gadam**²¹ (MK pieņemts 2020. gada 11. februārī) – rīcības plāna mērķis ir veicināt atvērtās pārvaldības vērtību – atklātības, atbildības un sabiedrības līdzdalības, tajā skaitā izmantojot digitalizāciju un inovāciju, – iedzīvināšanu Latvijā. Rīcības plānā iekļautas sešas apņemšanās jeb rīcības virzieni plāna mērķu sasniegšanai, kuros Latvija apņemas strādāt, lai veicinātu atvērtu pārvaldību Latvijā: 1) Publisko iepirkumu un līgumu atklātība; 2) Informācijas atklātībai nozīmīgu datu kopu atvēršana; 3) Interesu pārstāvniecības un lobēšanas atklātība; 4) Atvērtā pārvaldība pašvaldībās; 5) Kvalitatīva sabiedrības iesaiste reformu procesos un sabiedrībai aktuālu jautājumu risināšanā; 6) Korupcijas novēršanas pasākumi.

13) **Latvijas Piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022.-2025. gadam**²² (MK pieņemts 2022. gada 10. februārī) – rīcības plāna mērķis ir veicināt jēgpilnu un efektīvu sabiedrības līdzdalību izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē un valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātību un caurskatāmību. Plāna pasākumi veicina atbilstību starptautiski definētām atvērtās pārvaldības vērtībām un faktoriem, kuri veicina uzticēšanās valsts pārvaldībai. Uzdevumi strukturēti atbilstoši 3 rīcības virzieniem: 1) Jēgpilna un efektīva sabiedrības līdzdalība izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu izstrādē; 2) Valsts institūciju darba sabiedrības interesēs atklātība un caurskatāmība; 3) Pašvaldību atvērtība un iedzīvotāju iespējas iesaistīties savas pašvaldības darbā.

14) **Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programma “Izaugsme un nodarbinātība”** (MK pieņemts 2015. gada 4. februārī). Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" prioritārā virziena "Mazo un vidējo komersantu konkurētspēja" 3.4.2. specifiskā atbalsta mērķa "Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide, publisko pakalpojumu un sociālā dialoga attīstība mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas sekmēšanai" 3.4.2.1. pasākuma "Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide labāka tiesiskā regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās" ietvaros paredzēts nodrošināt sistēmisku un mērķtiecīgu pieeju apmācību plānošanā un organizēšanā, īpaši pievēršoties to valsts pārvaldes iestāžu administratīvo spēju stiprināšanai, kuras tiešā veidā ir atbildīgas par komercdarbības vides sakārtošanu un sniedz ieguldījumu korupcijas un ēnu ekonomikas mazināšanā. Pretkorupcijas pasākumu plāna III sadaļā iekļauti pasākumi, kuri tiek īstenoti Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 “Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā” ietvaros.

15) **Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam** kā 16. mērķis izvirzīts “veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt taisnīgas tiesas pieejamību visiem un izveidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas institūcijas visos līmeņos”. Tas ietver apakšmērķi ievērojami samazināt visu veidu korupciju un kukuļdošanu (16.5. apakšmērķis) un attīstīt efektīvas, atbildīgas un pārredzamas institūcijas visos līmeņos (16.6. apakšmērķis)²³.

Pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādē ņemti vērā priekšlikumi, ko sniegušas valsts tiešās pārvaldes iestādes, to pakļautības vai pārraudzības iestādes, kā arī Latvijas nevalstiskās organizācijas. Turklāt ievērotas dažādos dokumentos iekļautās starptautisko organizāciju prasības un rekomendācijas:

²¹MK 2020. gada 11. februāra rīkojums Nr. 54 “Par Latvijas Ceturto nacionālo atvērtās pārvaldības rīcības plānu 2020.-2021. gadam”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/312544-par-latvijas-ceturto-nacionalo-atvertas-parvaldibas-ricibas-planu-20202021-gadam>

²² MK rīkojums Nr. 78 “Par Latvijas Piekto nacionālo atvērtās pārvaldības rīcības plānu 2022.–2025. gadam”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/329905-par-latvijas-piekto-nacionalo-atvertas-parvaldibas-ricibas-planu-2022-2025-gadam>

²³ Apvienoto Nāciju Organizācija, Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam, 16. mērķis (16.5., 16.6. apakšmērķis), sk.: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>
R3541_3_pl_prec

1) EP un Padomes direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem²⁴;

2) EP 2017. gada 24. oktobra rezolūcija par likumīgiem pasākumiem, ar kuriem aizsargā trauksmes cēlējus, kas, atklājot uzņēmumu un publisko iestāžu konfidencialu informāciju, darbojas sabiedrības interesēs (2016/2224(INI))²⁵;

3) GRECO Ceturtās novērtēšanas kārtas ziņojums „Korupcijas novēršana parlamenta deputātu, tiesnešu un prokuroru darbībā” (pieņemts 2012. gada 7. decembrī)²⁶;

4) GRECO Piektās novērtēšanas kārtas ziņojums „Korupcijas novēršana un integritātes veicināšana centrālajās valdībās (augstākās izpildvaras funkcijas) un tiesībaizsardzības iestādēs”²⁷ (pieņemts 2018. gada 22. jūnijā).

Plāna saturs vienlaikus veidots, balstoties uz Saeimas pieņemtajiem likumiem par Latvijas Republikas pievienošanos starptautiskajiem līgumiem (konvencijām), kas paredz noteiktus valsts pienākumus cīņā pret korupciju. Latvijai saistošās konvencijas:

- 1) 2003. gada 31. oktobra Apvienoto Nāciju organizācijas Pretkorupcijas konvencija (Latvijas Republikā stājās spēkā 2006. gada 3. februārī);
- 2) Konvencija par cīņu pret korupciju, kurā iesaistītas Eiropas Kopienas amatpersonas vai Eiropas Savienības dalībvalstu amatpersonas (Latvijas Republikā stājās spēkā 2004. gada 1. maijā)
- 3) Eiropas Padomes Krimināltiesību pretkorupcijas konvencija (Latvijas Republikā stājās spēkā 2000. gada 20. decembrī);
- 4) Eiropas Padomes Krimināltiesību pretkorupcijas konvencijas Papildprotokols (Latvijas Republikā stājās spēkā 2006. gada 30. jūnijā);
- 5) 1999. gada 4. novembra Eiropas Padomes Civiltiesību pretkorupcijas konvencija (Latvijas Republikā stājās spēkā 2005. gada 9. martā)
- 6) Eiropas Padomes līgums par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu (Latvijas Republikā stājās spēkā 2000. gada 30. jūnijā);
- 7) OECD Konvencija (Latvijas Republikā stājās spēkā 2014. gada 21. martā).

²⁴ ES Oficiālais Vēstnesis, EP un Padomes direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, sk.: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L1937&from=LV>

²⁵ EP 2017. gada 24. oktobra rezolūcija par likumīgiem pasākumiem, ar kuriem aizsargā trauksmes cēlējus, kas, atklājot uzņēmumu un publisko iestāžu konfidencialu informāciju, darbojas sabiedrības interesēs (2016/2224(INI)), sk.: <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/5c4565d3-c1ea-11e8-8bb4-01aa75ed71a1/language-lv/format-PDF/source-122358772>

²⁶ GRECO Ceturtās novērtējuma kārtas ziņojums. Korupcijas novēršana attiecībā uz parlamenta locekļiem, tiesnešiem un prokuroriem (2012), sk.: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c6d36>

²⁷ GRECO Piektās novērtēšanas kārtas ziņojums. Korupcijas novēršana un integritātes veicināšana centrālajās valdībās (augstākās izpildvaras funkcijas) un tiesībaizsardzības iestādēs (2018), sk.: <https://rm.coe.int/piekta-novertesanas-karta-korupcijas-noversana-un-integritates-veicina/16808d5a3a>
R3541_3_pl_prec

III Plāna mērķi un rīcības virzieni

Plāna mērķis	Ievērojot institūciju labas pārvaldības un cilvēkresursu efektīvas vadības principu, nodrošināt jebkuras institūcijas vai organizācijas uzticamu darbību.				
Politikas rezultāts un rezultatīvie rādītāji	Attīstīta starpinstitucionālā sadarbība, paaugstinot korupcijas novēršanas un apkarošanas efektivitāti.				
	Progresu rādītājs	Mērvien.	Gads	Prognostētais rezultāts rādītājs	Plānošanas dokuments
	Korupcijas uztveres indekss	punkti	2024	64	NAP
	Iedzīvotāju politiskās uzticēšanās indekss (Saeima/tiesībaizsardzības sistēma/policija/politiskās partijas/Eiropas parlaments/ANO)	Skala 0-10	2024	3,5	NAP
	Politiskās uzticēšanās indekss 1)Saeima; 2)MK; 3)novada/ pilsētas pašvaldība; 4) politiskās partijas	%	2024	1) 23,1 2) 25,5 3) 59,6 4) 13,8	NAP
	Uzticēšanās tiesībaizsardzības sistēmai 1) tiesas; 2) prokuratūra; 3) policija	%	2024	1) 45,5 2) 45,8 3) 62,0	NAP
	Valsts pārvaldes darbības efektivitātes indekss	%	2030	>95	Latvija 2030

1. apakšmērķis: Nodrošināt tādu publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības politiku, kas izslēdz motivāciju koruptīvai rīcībai

Šis Pretkorupcijas pasākumu plāna apakšmērķis ietver divus galvenos rīcības virzienus:

1. Rīcības virziens: Personu loka, uz kuru attiecināmi preventīvie pretkorupcijas pasākumi, pārskatīšana;
2. Rīcības virziens: Publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības uzlabošana, veicinot ētiskumu un mazinot korupcijas un interešu konflikta riskus.

Aizvadītajā politikas plānošanas periodā laikā no 2015.-2020. gadam publiskā pārvalde piedzīvojusi zīmīgas pārmaiņas un attīstību. Vērojama izaugsme valsts amatpersonu izpratnē par savu tiesisko statusu, tiesībām, pienākumiem un atbildību. To sekmējuši mērķtiecīgi un

intensīvi valsts un pašvaldību institūciju personāla izglītošanas pasākumi²⁸ par pretkorupcijas, interešu konflikta novēršanas, publiskās pārvaldes ētikas, iekšējās kontroles un korupcijas risku novēršanas jautājumiem, kā arī par OECD Konvencijas ieviešanu un citām tēmām, tai skaitā par lobēšanu, korupcijas riskiem medicīnā, daļā no mācību pasākumiem sekmīgi izmantojot VAS īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" atbalsta un finansējuma iespējas, kurā KNAB darbojies kā stratēģiskais sadarbības partneris un satura pārraugs.

Izglītošanas funkcijas īstenošanas ietvaros KNAB arvien vairāk izmanto interaktīvas mācību metodes tiešsaistē un turpinās tās attīstīt.

Uzsvaru liekot pasākumiem institūciju iekšējās kontroles stiprināšanai pretkorupcijas jautājumos, Latvija pakāpeniski tuvojas mērķim mazināt nepieciešamību pēc institūciju ārējās kontroles. Tā, piemēram, Latvijā no 2015. gada ieviesta tālākizglītotāju pretkorupcijas jautājumos publiskas personas institūcijās sagatavošanas programma un nodrošināta metodiskā atbalsta sniegšana tālākizglītotājiem. Taču darbs turpināms arī nākamajos gados.

Pieņemot MK 2018. gada 21. novembra ieteikumus Nr. 1 "Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi"²⁹, ir nostiprināta vienota izpratne par valsts pārvaldes vērtībām un uz tām balstītiem ētikas pamatprincipiem, kā arī tiem atbilstošu rīcību. Lai vairotu sabiedrības uzticēšanos valsts un pašvaldības iestādēm kopumā un sekmētu labu pārvaldību, turpmākajos gados publiskas personas institūcijās ir būtiski stiprināt gan pretkorupcijas iekšējās kontroles sistēmu, gan integrēt valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipus valsts un pašvaldības institūciju personāla ikdienas darbā. 2020. gada nogalē veiktajā Eiropabarometra pētījumā³⁰ noskaidrots, ka visvairāk iedzīvotāju (38 %) neuzticas tieši Saeimai un tās locekļiem, uzskatot, ka lielākā daļa vai pat visi cilvēki šajā institūcijā ir korumpēti. Vienlīdz nozīmīga neuzticība pausta Latvijas valdības amatpersonām (30 %) un pašvaldību pārstāvjiem (tostarp mēriem) (30 %). Tādēļ sabiedrības uzticības atgūšana minētajiem varas pārstāvjiem nākamajos gados būs sarežģīts izaicinājums. To varētu sekmēt lielāka likumdevēja (Saeimas) iesaiste un atbalsts, pirmkārt, Latvijai saistošu starptautisku rekomendāciju izpildē, otrkārt, valsts iekšējo pretkorupcijas iniciatīvu virzīšanā, kā arī, treškārt, Saeimas pašregulācijas īstenošanā, vēršoties pret faktiskiem un potenciāliem interešu konfliktiem un sodot tos, kuri neievēro ētiskas uzvedības standartus.

Aizvadītajos sešos gados KNAB pastāvīgi sekojis līdzi IKNL piemērošanas praksei, kā arī problēmjautājumiem, uz kuriem KNAB reaģējis gan ar skaidrojumu sniegšanu valsts amatpersonām par konkrētu tiesību normu piemērošanu, gan ar Saeimā virzītiem IKNL grozījumiem. Vienlaikus VID pilnveidojis valsts amatpersonu deklarāciju pārbaužu metodoloģiju, kā arī veicis informatīvu darbu, lai sekmētu pareizu valsts amatpersonu deklarāciju aizpildīšanu EDS. Atbilstoši VID rīcībā esošajai informācijai 2020. gadā Latvijā valsts amatpersonas statusā bijušas 57 684 personas³¹.

Jaunais politikas plānošanas periods būs nozīmīgs ar IKNL padziļinātu analīzi un pārvērtēšanu. Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta Tehniskā atbalsta instrumenta ietvaros projektā "Korupcijas novēršanas ietvara stiprināšanai Latvijā" 2023. gadā OECD eksperti veiks padziļinātu analīzi par IKNL atbilstību starptautiskajiem

²⁸ Laikā no 2015.-2020. gadam KNAB vadījis 624 izglītošanas pasākumus, kuros izglītoti 33 442 cilvēki, kuru vidū bijušas valsts amatpersonas un darbinieki, tajā skaitā civildienesta ierēdņi, iestāžu vadītāji un vietnieki, pašvaldību domju priekšsēdētāji un vietnieki, izpilddirektori, pagasta pārvalžu vadītāji, deputāti, iepirkumu komisiju locekļi, ārvalstu studenti un uzņēmēji.

²⁹ MK 2018. gada 21. novembra ieteikumi Nr. 1 „Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi”, sk. <https://likumi.lv/ta/id/303328-valsts-parvaldes-vertibas-un-etikas-pamatprincipi>

³⁰ *Transparency International* tīmekļvietne, Globālais korupcijas barometrs – ES 2021. Eiropas iedzīvotāju skatījumus un pieredzi par korupciju, sk.: <https://www.transparency.org/en/news/gcb-eu-2021-survey-people-worry-corruption-unchecked-impunity-business-politics>

³¹ Valsts ieņēmumu dienesta informācija

standartiem un labajai praksei. Šajā pretkorupcijas pasākumu plāna sadaļā iekļautie uzdevumi ir mērķtiecīgi plānoti, lai turpmākajos gados nostiprinātu vienotu praksi attiecībā uz valsts amatpersonas statusa piemērošanu publiskas personas institūciju darbiniekiem, precizējot pazīmes, pēc kādām nodarbinātajam būtu piešķirams valsts amatpersonas statuss publiskas personas institūcijā. Vienlaikus plānā ietvertu uzdevumu izpilde sekmēs IKNL valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu samērīgumu un pamatotību.

Būtiska ietekme uz sociālo un ekonomisko vidi ilgtermiņā ir prognozējama valdības pieņemtajiem lēmumiem, rīkojumiem, noteikumiem un citiem tiesību aktiem, kas saistīti ar Covid-19 pandēmijas ierobežošanu un epidemioloģiskās drošības pasākumu noteikšanu valstī, sākot no 2020. gada marta. Šī ārkārtējā situācija, kas Latvijā izraisījusi ekonomikas lejupslīdi un ievērojami palielinājusi bezdarbnieku skaitu³², var radīt spriedzi darba tirgū, kā arī veicināt pazīšanās un sakaru izmantošanu, lai lielās konkurences apstākļos iegūtu algotu darbu citstarp valsts un pašvaldību institūcijās. Tāpat neierastie un vienlaikus sarežģītie apstākļi, ko izraisījusi globālā Covid-19 pandēmija, uzņēmumiem cīnoties par savu preču un pakalpojumu noieta tirgu, var būt pamats paaugstinātiem korupcijas riskiem valsts un pašvaldību institūciju publiskajos iepirkumos.

Pretkorupcijas pasākumu plāna izpildē iesaistītās institūcijas ir apņēmušās turpināt darbu saistībā ar personāla pārvaldības uzlabošanu, veicinot augstu ētisko vērtību un principu ievērošanu un mazinot indivīdu motivāciju veikt krāpnieciskas vai nelikumīgas darbības to personisko interešu apmierināšanai.

Balstoties uz valsts pārvaldes institūciju un nevalstisko organizāciju sniegtajiem priekšlikumiem publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības uzlabošanai, ētiskas rīcības iedzīvināšanai praksē, kā arī korupcijas un interešu konflikta risku mazināšanai, Pretkorupcijas pasākumu plānā izvirzīti uzdevumi:

- Celt jauno valsts amatpersonu informētību, kā arī uzturēt pieredzējušo valsts amatpersonu zināšanas par to darba devēju īstenotajiem korupcijas un interešu konflikta novēršanas pasākumiem, kā arī ētiskas uzvedības standartiem;
- Veidot, attīstīt sadarbību ar izglītības institūcijām agrīnai pretkorupcijas politikas ideju pārnesei sabiedrībā;
- Īstenot jaunas pieejas valsts pārvaldes vērtību un ētikas pamatprincipu iedzīvināšanā;
- Turpināt publisko institūciju tālākizglītotāju pretkorupcijas jautājumos sagatavošanu un kompetences celšanu.

³² Nodarbinātības valsts aģentūras apkopotie dati liecina, ka 2020. gada februāra beigās Latvijā kopumā reģistrēti 58 247 bezdarbnieki, savukārt 2020. jūnija beigās to skaits pieaudzis par 20 019, sasniedzot kopumā 78 266 reģistrētu bezdarbnieku, sk.: https://www.nva.gov.lv/sites/nva/files/content/270720/parskats-par-bezdarba-situaciju_junijs_2020.pdf
R3541_3_pl_prec

1. apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi

1. Rīcības virziens		IKNL normu pilnveide, skaidrošana, piemērošana un personu loka, uz kuru attiecināmi preventīvie pretkorupcijas pasākumi, pārskatīšana				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
1.1.	Nodrošināt datus balstītu pamatu likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" tālākai pilnveidei, veicot tā novērtējumu un reaģējot uz publiskās pārvaldes attīstības tendencēm un vienlaikus nodrošinot samērīgus, pamatotus un efektīvus pasākumus interešu konflikta situāciju novēršanai valsts amatpersonu darbībā. (sasaiste ar Noziedzības novēršanas padomes rīcības plāna laikposmam no 2021. līdz 2026. gadam pasākumu Nr.1.1.3 un rezultātīvo rādītāju Nr.3)	Veikts neatkarīgs pētījums un iegūti secinājumi par likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" trūkumiem, nepilnībām un iespējamiem pilnveides virzieniem.	Veikts pētījums, iegūta jauna informācijas bāze normatīvo aktu tālākai pilnveidei.	KNAB	—	30.12.2023.
1.2.	Nodrošināt valsts amatpersonām un sabiedrībai saprotamu likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" ietvertu tiesību normu interpretāciju.	Sagatavots skaidrojumu apkopojums par likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu, aizliegumu, kā arī pienākumu būtību un piemērošanu.	Nodrošināti publiski pieejami likuma normu skaidrojumi.	KNAB	—	pastāvīgi
1.3.	Nodrošināt vienotu praksi attiecībā uz valsts amatpersonas statusa piemērošanu publiskas personas institūciju darbiniekiem.	Izstrādātas vadlīnijas publiskas personas institūciju vadītājiem, skaidrojot, pēc kādām pazīmēm nodarbinātajam piešķirams	1) Izstrādātas vadlīnijas; 2) Samazinās konstatēto	VID	KNAB	31.03.2023.

		valsts amatpersonas statuss publiskas personas institūcijā.	neatbilstību skaits institūciju iesniegtajos valsts amatpersonu sarakstos.			[izpildīts ³³]
1.4.	Pārskatīt valsts amatpersonu loku Nacionālajos bruņotajos spēkos, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījumu vietu pārvaldē atbilstoši izvērtējumam par nodarbināto veicamajām funkcijām.	Noteiktajās institūcijās izvērtēta nodarbināto personu atbilstība amatpersonas statusam un, ja nepieciešams, sagatavoti priekšlikumi grozījumiem likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā".	1) Sagatavoti un MK iesniegti grozījumi likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā"; 2) Skaitliskas izmaiņas valsts amatpersonu sarakstos Nacionālajos bruņotajos spēkos, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījumu vietu pārvaldē	KNAB	FM (VID), AiM, IeM, TM	31.12.2025.

³³ VID sadarbībā ar KNAB ir izstrādājis informatīvo materiālu "Par likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 4. panta otrās un trešās daļas piemērošanu, nosakot valsts amatpersonas statusu", 27.12.2022., skat. <https://www.vid.gov.lv/lv/media/14268/download?attachment>
R3541_3_pl_prec

1.5.	Pilnveidot ES fondu vadības un kontroles sistēmu interešu konflikta risku mazināšanai.	Atbilstoši ES fondu vadības un kontroles sistēmas audita Nr.SA/ESIF/2020/10 ziņojumā par interešu konflikta mazinošiem pasākumiem Finanšu ministrijā kā ES fondu vadošajā iestādē un Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā kā ES fondu sadarbības iestādē rezultātiem pilnveidota ES fondu vadības un kontroles sistēma interešu konflikta risku mazināšanai.	1)Veikts izvērtējums un izteiktas rekomendācijas par nepieciešamajiem grozījumiem ārējos normatīvajos aktos un/vai iestāžu iekšējos normatīvos, pilnveidojot ES fondu vadības un kontroles sistēmu interešu konflikta mazināšanai; 2) Izvērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana atbilstoši saskaņotam ieteikumu ieviešanas grafikam.	1) Revīzijas iestāde; 2) Atbilstoši saskaņotam ieteikumu ieviešanas grafikam	—	29.11.2021. apstiprinātā izvērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešanas termiņš - atbilstoši saskaņotam ieteikumu ieviešanas grafikam. [izpilde turpinās ³⁴]
1.6.	Nodrošināt interešu konflikta pārvaldības sistēmu personām, kas pilda MK locekļu ārštata konsultatīvo darbinieku pienākumus.	Izvērtēts MK 18.05.2004. noteikumu Nr.495 "Noteikumi par Ministru kabineta locekļa ārštata konsultatīvā darbinieka statusu un kompetenci" regulējums un sagatavoti	Sagatavoti un MK iesniegti priekšlikumi grozījumiem normatīvajā regulējumā	VKanc, KNAB	—	31.03.2023. [izpildīts ³⁵]

³⁴ Izvērtējuma ietvaros izteikto rekomendāciju ieviešana turpinās. Kopumā izteikti 18 ieteikumi, 2 ieteikumi iekļauti ziņojumā informatīvi un 1 ieviests audita saskaņošanas laikā. Audita ziņojumā ietverti arī 7 nesaskaņoti ieteikumi, no kuriem 2 ir ieviesti un 5 ieteikumu ieviešana ir uzsākta; šobrīd ieviesti ir 10 ieteikumi un 1 ieviests daļēji; 4 ieteikumi nav pilnībā ieviesti (no tiem 2 ir daļēji ieviesti), jo vēl nav saņemta EK atbildes vēstule par piecu Revīzijas iestādes jautājumiem, līdz ar to pagarināts ieviešanas termiņš; 3 ieteikumi nav ieviesti, no kuriem vienam nav iestāties ieviešanas termiņš.

³⁵ 2022. gada 22. novembrī pieņemti MK noteikumi Nr. 728 "Grozījumi Ministru kabineta 2004. gada 18. maija noteikumos Nr. 495 "Noteikumi par Ministru kabineta locekļa ārštata konsultatīvā darbinieka statusu un kompetenci", kas paredz, ka ārštata konsultatīvais darbinieks nekavējoties rakstveidā informē Ministru kabineta locekli, ja viņa vai radnieku, vai darījuma partneru personisko vai mantisko interešu vai ētisku apsvērumu dēļ viņa objektivitāte un neitralitāte var tikt apšaubīta, kā arī neuzņemas attiecīgā pienākuma vai konkrētā uzdevuma veikšanu vai nekavējoties pārtrauc tā izpildi, ja minētie apstākļi tiek konstatēti attiecīgā pienākuma vai uzdevuma izpildes laikā.

	(sasaiste ar GRECO V novērtēšanas kārtas ziņojumu, rekomendācija Nr. ix. / i))	priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, lai nodrošinātu interešu konfliktu novēršanu MK locekļu ārštata konsultatīvo darbinieku darbībā.				
1.7.	Pārskatīt likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.pantā noteiktos vispārējos valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumus, nodrošinot samērīgus un likuma mērķim atbilstošus ierobežojumus.	Izvērtēti likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" 6.pantā noteiktie valsts amatpersonas amata savienošanas ierobežojumi, tai skaitā iespēja savienot valsts amatpersonas amatu, piemēram, ar izglītības iestādes vecāku padomes locekļa pienākumu izpildi.	Sagatavoti un MK iesniegti nepieciešamie grozījumi normatīvajā regulējumā	KNAB	VID, TM	30.06.2024.
1.8.	Nodrošināt ārstniecības iestāžu atbildīgu, caurskatāmu un ētisku zinātniskās komercdarbības veikšanu	Veikts izvērtējums par Latvijas ārstniecības iestāžu zinātniskās komercdarbības praksi un ārstniecības personāla iesaisti pētnieciskajā darbā (pētnieciskās darbības organizēšana, finansēšana un uzraudzība), sniedzot priekšlikumus ārstu pētnieciskās darbības atklātības nodrošināšanai un finansēšanas kārtības pilnveidošanai.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	VM	—	29.12.2023.
1.9.	Rosināt Saeimai pārskatīt un aktualizēt Saeimas deputātu ētikas kodeksu un papildināt to ar praktiskiem pasākumiem, kas sniegtu atbilstošas vadlīnijas un ieteikumus Saeimas locekļiem par regulējumu, kas saistīts ar ētiku, interešu konfliktu un korupcijas novēršanu	Izstrādātas rekomendācijas Saeimai par vēlamajiem veicamajiem uzlabojumiem un grozījumiem esošajā Saeimas ētikas kodeksā.	Sagatavotas rekomendācijas un nosūtītas Saeimai	VKanc, KNAB		31.12.2023.

	(sasaiste ar GRECO IV novērtēšanas kārtas ziņojums, rekomendācija Nr. iii.)					
1.10.	Veikt pasākumus, lai ieviestu efektīvu „atdzišanas” (<i>angl.</i> – <i>cooling-off</i>) periodu valsts pārvaldē nodarbinātajiem.	Veikts aktuālās situācijas izvērtējums par “atdzišanas” periodu valsts pārvaldē, tā īstenošanu un kompensējošajiem mehānismiem. Apzinot starptautisko pieredzi, sniegti priekšlikumi iespējamiem tiesiskiem risinājumiem kontroles mehānismu attīstīšanai.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	VKanc, LM, KNAB	–	01.03.2024.
		Izstrādāts tiesiskais regulējums valsts pārvaldē nodarbināto “atdzišanas” perioda ieviešanai un uzraudzībai, vienlaikus definējot, kādās situācijās "atdzišana" attiecināma.	Izstrādāti grozījumi normatīvajā regulējumā			01.07.2025.

2. Rīcības virziens		Publiskās pārvaldes cilvēkresursu vadības uzlabošana, veicinot ētiskumu un mazinot korupcijas un interešu konflikta riskus				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
2.1.	Veidot sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm par fakultatīva studiju kursa izstrādi un ieviešanu veselības aprūpes studiju virziena īstenošanas ietvaros.	Noslēgts sadarbības līgums ar Latvijas augstskolām par fakultatīva studiju kursa īstenošanu veselības aprūpes studiju virziena ietvaros par korupcijas riskiem un to novēršanu veselības aprūpes sistēmā.	Noslēgts sadarbības līgums	KNAB, VM, Rīgas Stradiņa universitāte, Latvijas Universitāte	–	01.07.2025.

2.2.	Iedzīvināt MK 21.11.2018. ieteikumos Nr.1 "Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi" noteiktos ētikas pamatprincipus un valsts pārvaldes vērtības. (sasaiste ar Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plānu 2021.-2027. gadam, pasākums Nr. 1.1.)	2.2.1. Izstrādāts mācību modulis par ētikas pamatprincipiem valsts pārvaldē nodarbinātajiem, tajā skaitā jaunajiem darbiniekiem valsts pārvaldē, iekļaujot spēles elementus.	1) Izstrādāts e-kurss par misiju un vērtībām valsts pārvaldē; 2) Interaktīva ētikas spēle	VKanc, VAS	—	01.07.2023. [tiek pildīts ³⁶]
		2.2.2. Veikts pētījums par publiskas personas institūciju ētikas kodeksu piemērošanas praksi.	Veikts pētījums	VKanc		30.12.2024.
2.3.	Turpināt publisko institūciju tālākizglītotāju pretkorupcijas jautājumos sagatavošanu, kā arī nodrošināt metodisko palīdzību tālākizglītotāju pilnvērtīgai funkciju veikšanai savās institūcijās.	1) Nodrošināts tālākizglītotāju apmācības pamatkurss (jaunajiem tālākizglītotājiem); 2) Nodrošināts tālākizglītotāju kompetences celšanas kurss (tālākizglītotājiem ar iepriekšēju pieredzi).	1) Apmācības pasākumu skaits, apmācīto tālākizglītotāju skaits; 2) Apmācības pasākumu skaits, apmācīto tālākizglītotāju skaits	KNAB	—	1) reizi gadā; 2) ne retāk kā reizi gadā [tiek pildīts ³⁷]
2.4.	Apzināt starptautiskās tendences augstāko valsts amatpersonu mantiskā stāvokļa deklarēšanā, tostarp ģimenes ienākumu deklarāciju lomu valsts amatpersonu faktiskā mantiskā stāvokļa un potenciālo interešu konfliktu izvērtēšanā.	Apkopota starptautiskā prakse augstāko valsts amatpersonu mantiskā stāvokļa deklarēšanā, apzinot potenciālo personu loku (radnieki), kuru mantiskā stāvokļa uzraudzība valsts amatpersonas deklarācijā ir būtiska pašas valsts	Sagatavots izvērtējums ar priekšlikumiem turpmākai valsts amatpersonu ienākumu deklarēšanas sistēmas pilnveidei	KNAB	—	31.12.2025.

³⁶ 2022. gadā pabeigta E- mācību kursa izstrāde "Misija un vērtības valsts pārvaldē"; 2) 2022. gadā noslēdzies darbs pie izglītojošās interaktīvās spēles "Ētikas vērtības valsts pārvaldē nodarbinātajiem".

³⁷ 2021. un 2022. gadā sniegts nepieciešamais metodiskais atbalsts tālākizglītotājiem pretkorupcijas jautājumos visā Latvijā. 2022. gada maijā KNAB vadījis semināru, apmācot 26 jaunos tālākizglītotājus.

		amatpersonas faktiskā mantiskā stāvokļa un interešu noteikšanai.				
2.5.	Izstrādāt objektīvus un pārskatāmus kritērijus, kas ļautu noteikt policijas un robežsardzes darbinieku integritāti un atbilstību piemērojamajam ētikas kodeksam, un iekļaut tos periodiskajos darbības novērtējumos. (sasaiste ar GRECO V novērtēšanas kārtas ziņojums, rekomendācija Nr. xiv.)	Izstrādāti vienoti, objektīvi un skaidri kritēriji policijas un robežsardzes darbinieku integritātes un atbilstības piemērojamajam ētikas kodeksam vērtēšanai.	Grozījumi normatīvajos aktos	IeM, VP, VRS	–	30.12.2023. [izpildīts] ³⁸
2.6.	Nodrošināt zināšanu pilnveides semināru Saeimas deputātiem par interešu konflikta novēršanas, tajā skaitā ētikas, jautājumiem.	Sniegts atbalsts Saeimas deputātu apmācību nodrošināšanā un iepriekš konstatētu ētikas pārkāpumu analīzē.	Īstenots viens izglītošanas pasākums	KNAB	–	14. Saeimas sasaukuma sākums [izpildīts] ³⁹

³⁸ 2022. gada 21. jūnijā MK pieņemti “Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumos Nr. 845 “Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība””, uzlabojot un pilnveidojot Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm novērtēšanu. Saskaņā ar GRECO ziņojumā par Latviju iekļauto rekomendāciju: “Izstrādāt objektīvus un pārskatāmus kritērijus, kas ļautu noteikt policijas un robežsardzes darbinieku integritāti un atbilstību piemērojamajam ētikas kodeksam un iekļaut tos periodiskajos darbības novērtējumos”, pieņemtie grozījumi paredz konkrētus rīcības rādītājus kompetencei “Ētiskums”, ņemot vērā ētikas normu prasības, kā arī nosaka kā obligāti vērtējamo kompetenci “Godprātība”.

³⁹ KNAB sadarbībā ar biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna” 25.11.2022. tiešsaistē īstenoja izglītojošu pasākumu 14. Saeimas deputātiem. KNAB izglītojis deputātus par šai valsts amatpersonu grupai saistošajiem ierobežojumiem un aizliegumiem, kas noteikti IKNL. 28.11.2022. visām Saeimas frakcijām e-pastā izsūtīts piedāvājums organizēt tikšanos/konsultāciju frakcijas ietvaros par: 1. IKNL noteiktie ierobežojumi (KNAB) 2. Atsevišķu deputātiem pieejamo kompensāciju izmantošanas aspekti (KNAB) 3. Aktuālais korupcijas apkarošanā (Sabiedrība par atklātību “Delna”)

1. apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori

Nodrošināt tādu valsts pārvaldes cilvēkresursu vadības politiku, kas izslēdz motivāciju koruptīvai rīcībai

Nr. p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2023	Mērķa vērtība 2025	Datu avots
1.1.	Publiskās pārvaldes darbības efektivitāte (<i>government effectiveness</i>)	%	2020	76,92	80	88	<i>The Worldwide Governance Indicators</i>
1.2.	Apmācīto personu skaits KNAB rīkotajos izglītojošajos pasākumos	Skaits	2020	6 060	6800	7300	KNAB
1.3.	Par pretkorupcijas tēmām apmācīto personu skaits ES fondu finansētajos pasākumos	Skaits	2020	1854	7000 ⁴⁰	11500 ⁴¹	VAS
1.4.	Apmācīto personu (tālākizglītotāju) skaits	Skaits	2020	0	85	95	KNAB

⁴⁰ 3500 apmācītu personu ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 6. komponentes “Likuma vara” 6.3. reformu un investīciju virziena “Publiskās pārvaldes modernizācija” 6.3.1.1.i. investīcijas “Atvērta, caurskatāma, godprātīga un atbildīga publiskā pārvalde” ietvaros un 3500 apmācīto personu e-mācību kursus, kas izstrādāti ESF projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros.

⁴¹ 9500 apmācītu personu ES Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 6. komponentes “Likuma vara” 6.3. reformu un investīciju virziena “Publiskās pārvaldes modernizācija” 6.3.1.1.i. investīcijas “Atvērta, caurskatāma, godprātīga un atbildīga publiskā pārvalde” ietvaros un 2000 apmācītu personu e-mācību kursus, kas izstrādāti ESF projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros.

2. apakšmērķis: Izveidot un uzlabot tādu autonomi un pastāvīgi darbojošos iekšējās kontroles sistēmu, kas maksimāli ierobežo korupcijas rašanās un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES un citu ārvalstu finanšu līdzekļu, izkrāpšanas iespējas valsts, pašvaldību vai privātajā sektorā

Šis Pretkorupcijas pasākumu plāna apakšmērķis ietver četrus galvenos rīcības virzienus:

3. Rīcības virziens: Iekšējās kontroles sistēmas pilnveide, uzturēšana un uzraudzība valsts, pašvaldību institūcijās un kapitālsabiedrībās;
4. Rīcības virziens: Publiskās mantas un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu, izlietojuma likumības nodrošināšana;
5. Rīcības virziens: Godprātības stiprināšana un korupcijas risku novēršana tiesu varas un tai piederīgo amatpersonu vidū;
6. Rīcības virziens: Korupcijas novēršanas pasākumu ieviešana privātajā sektorā.

Lai nodrošinātu vienotu izpratni par pamatprasībām iekšējās kontroles sistēmas izveidošanai korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai institūcijās, pieņemti MK 2017. gada 17. oktobra noteikumi Nr. 630⁴², kā arī 2018. gada janvārī ar KNAB priekšnieka rezolūciju apstiprinātas vadlīnijas par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai institūcijā⁴³. Vadlīnijas izstrādātas ar mērķi sniegt ieteikumus, metodisku palīdzību un piemērus korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai, ieviešot iepriekš minētajos MK 2017. gada 17. oktobra noteikumos Nr. 630 noteiktās pamatprasības.

Aizvadītajā politikas plānošanas periodā laikā no 2015.-2020. gadam, KNAB sekojis līdzi institūciju iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas attīstības dinamikai. Sagatavoti trīs informatīvie ziņojumi par iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas novērtējumu institūcijās⁴⁴, atspoguļojot aktuālo situāciju valsts un pašvaldību iestādēs, tai skaitā kapitālsabiedrībās, iekšējās pretkorupcijas kontroles jomā 2015., 2017. un 2019. gadā. 2019. gada vismaz 80% ministrijās un to padotības iestādēs bija ieviesta iekšējā pretkorupcijas kontroles sistēma. Secināts, ka laikā no 2015. gada līdz 2019. gadam par 66% pieaudzis to pašvaldību skaits, kur ir ieviestas pretkorupcijas pasākumu procedūras. 2019. gadā no kopskaitā 119 pašvaldībām 90 vietvarām bija izstrādāti pretkorupcijas pasākumu plāni⁴⁵. Lai arī būtiski palielinājies to pašvaldību skaits, kurās ir sagatavots pretkorupcijas pasākumu plāns un kurās pastāv iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas, turpmākajos gados (pēc 2021. gada Latvijas administratīvi teritoriālās reformas) institūcijām ir jāvelta īpaša uzmanība nodarbināto informēšanai un izpratnes veicināšanai par to īstenotajiem pretkorupcijas pasākumiem un katra darbinieka lomu tajos, tādējādi ceļot iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti. Nākamajā politikas plānošanas periodā ar dažādiem informatīva atbalsta pasākumiem plānots: 1) veicināt ārējās kontroles

⁴²MK 2017.gada 17. oktobra noteikumi Nr. 630 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā”, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/294518-noteikumi-par-ieksejas-kontroles-sistemas-pamatprasibam-korupcijas-un-interesu-konflikta-riska-noversanai-publiskas-personas-institucija>

⁴³ Vadlīnijas par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā, sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/search?q=Vadl%C4%ABnijas%20&types=file&page=1>

⁴⁴ Sk. 1) 2016. gada 29. janvāra informatīvais ziņojums “Par iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas novērtējumu publiskas personas institūcijās” (MK reģ. nr. 2016-TA-102); 2) 2018. gada 19. jūlija informatīvais ziņojums “Par iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas novērtējumu publiskas personas institūcijās” (MK reģ. nr. 2018-TA-1453); 3) 2020. gada 29. jūnija informatīvais ziņojums „Par iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas novērtējumu publiskas personas institūcijās” (MK reģ. nr. 2020-TA-1104)

⁴⁵ KNAB tīmekļvietne, 2020. gada 29. jūnija informatīvais ziņojums „Par iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas novērtējumu publiskas personas institūcijās” (MK reģ. nr. 2020-TA-1104), 19. lp., sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/1511/download>

pārorientāciju uz iekšējo kontroli, vairojot resoru un institūciju (vadītāju) atbildību un stiprinot to iekšējo pretkorupcijas kontroles sistēmu; 2) nodrošināt vienotu un skaidru valsts amatpersonu rīcības modeli situācijās, ja valsts amatpersonai tiek piedāvāts vai dots kukulis.

Nozīmīgs progress iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas sakārtošanā vērojams arī veselības aprūpes jomā. 2019. gada 10. decembrī pieņemti MK noteikumi Nr. 642 "Grozījumi Ministra kabineta noteikumos Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība", kuri paredz, ka no 2022. gada 1. janvāra valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus var sniegt tikai tie veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji, kuriem ir ieviesta iekšējā pretkorupcijas kontroles sistēma. Minētais nosacījums attiecas uz privātajām ambulatorajām ārstniecības iestādēm, kuras sniedz valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus vismaz piecos pakalpojumu veidos. Savukārt 2021. gada 28. oktobrī ar VM rīkojumu Nr. 214 tika apstiprinātas vadlīnijas par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai privātās ambulatorajās ārstniecības iestādēs. Vadlīnijas privātajām ambulatorajām ārstniecības iestādēm izstrādātas ar mērķi sniegt ieteikumus, metodisku palīdzību un piemērus, kā izveidot, pilnveidot un uzturēt iekšējo pretkorupcijas kontroles sistēmu. Vadlīnijas izstrādāja starpinstitūciju darba grupa, kuras sastāvā bija iekļauti VM, KNAB, Nacionālā veselības dienesta un Veselības aprūpes darba devēju asociācijas pārstāvji.

Iepriekšējā plānošanas periodā KNAB ir strādājis, lai noteiktu iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas pamatprasības normatīvajos aktos, kā arī sniedzis metodisko atbalstu minētās sistēmas ieviešanā institūcijās. Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta Tehniskā atbalsta instrumenta ietvaros projektā "Korupcijas novēršanas ietvara stiprināšanai Latvijā" 2023. un 2024. gadā OECD eksperti izvērtēs esošos normatīvos aktus, kas regulē iekšējās kontroles sistēmu pamatprasības korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā atbilstoši starptautiskajiem standartiem un labajai praksei, kā arī izveidos metodoloģiju to ieviešanas kvalitātes novērtēšanai publisko personu institūcijās.

Pretkorupcijas pasākumu plānā 2023.-2025. gadam iekļauti pasākumi iekšējās kontroles vides kā vadības politikas un procedūru kopuma attīstīšanai un uzturēšanai publiskajā sektorā, mazinot iespējas apiet IKS vai izmantot tās vājās vietas. IKS pilnveidošana ir viens no efektīvākajiem veidiem, kā mazināt korupcijas riskus valsts un pašvaldību institūcijās vai privātajos uzņēmumos, kam uzticēta valsts funkciju īstenošana noteiktā jomā.

Pastāvīgi augsti korupcijas riski saglabājas publisko iepirkumu jomā, amatpersonu rīcībā ar publiskas personas finanšu līdzekļiem un mantu, tāpēc aizvien aktuālas ir metodiskas apmācības iepirkumu speciālistiem, kā arī amatpersonām, kas uz laiku iekļautas iepirkumu komisijas sastāvā, lai mazinātu pieļautos pārkāpumus iepirkumu procedūru norisē (tostarp ES līdzfinansētajos projektos), kā arī lai attīstītu to spējas preventīvi identificēt pretendentu iespējamās pretprettiesiskas darbības piedāvājumu sagatavošanas procesā (piem., karteļu veidošana), tādējādi novēršot negodprātīgas uzņēmējdarbības prakses tālāku atbalstīšanu ar valsts un pašvaldības līdzekļiem līgumu noslēgšanas gadījumā. 2020. gada 11. februārī MK pieņemts rīkojums Nr. 49 "Par Rīcības plānu publisko iepirkumu sistēmas uzlabošanai", kas ietver pasākumu kopumu publisko iepirkumu procesa pilnveidošanai un tostarp korupcijas risku mazināšanai.

Ir panākts progress, stiprinot to amatpersonu darbības kontroli, kas ir atbildīgas par rīcību ar publiskajiem resursiem, attiecīgi paredzot arī administratīvo atbildību par valsts amatpersonu nelietderīgu (izšķērdīgu) rīcību ar valsts mantu un finanšu līdzekļiem. Ar grozījumiem IKNL 18. pantā (stājās spēkā 2015. gada 17. jūnijā) noteikts, ka institūcijas manta un finanšu līdzekļi ir izmantojami un lietotāji tikai ārējos normatīvajos aktos paredzētajiem mērķiem un saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību. Tāpat, lai veicinātu likumīgu rīcību ar publiskā sektora finanšu līdzekļiem un mantu, kā arī lai publiskajā sektorā nodarbinātās personas atlīdzinātu valstij to nelikumīgas rīcības dēļ radītos zaudējumus, 2019. gada 20. jūnijā

pieņemti Grozījumi Valsts kontroles likumā (stājušies spēkā 2019. gada 1. augustā). Izmaiņas minētajā likumā paredz, ka VK padomei ir tiesības piedzīt personas nelikumīgas rīcības dēļ radītos zaudējumus, kas atklāti VK revīzijā.

Turpinot darbu pie publiskās mantas un finanšu līdzekļu izlietojuma likumības nodrošināšanas, ir izveidota valsts budžeta programma "Nevalstisko organizāciju fonds"⁴⁶. Šīs valsts budžeta programmas mērķis ir veicināt caurskatāmību valsts finansējuma piešķiršanā NVO, nodrošinot vienlīdzīgu iespēju visiem pretendentiem saņemt valsts finanšu atbalstu, kā arī pārskatāmu piešķirtā finansējuma izlietojuma kontroli. Sabiedrības integrācijas fonds noteikts par NVO fonda administrētāju, kā rīcībā ir izveidota procedūra publiskā finansējuma pārdalei un uzraudzībai finansējuma saņēmējiem nevalstiskajā sektorā.

Nākamajos gados turpināms darbs godprātības stiprināšanai un korupcijas risku novēršanai tiesu varas un tai piederīgo amatpersonu vidū. Laikā no 2015.-2020. gadam notikušas diskusijas, apmācības, konferences saistībā ar tiesnešu ētikas jautājumiem. Ir turpināma ne tikai izglītošana, profesionālās kompetences celšana pretkorupcijas jautājumos, bet arī iekšējās kontroles stiprināšana. 2021. gada 2. februārī Latvijas tiesnešu neklātienas konferencē apstiprināts jauns Tiesnešu ētikas kodekss.

Veicināma ciešāka sadarbība ar pašvaldībām pretkorupcijas pasākumu plānošanā, iekšējās kontroles sistēmas stiprināšanā un pašvaldības personāla kompetences celšanā pretkorupcijas jautājumos.

Lai veicinātu publiskās mantas un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu izlietojuma likumības nodrošināšanu, jaunajā attīstības plānošanas periodā plānots:

- Nodrošināt atklātu, caurskatāmu un vienotos kritērijos balstītu valsts finansējuma piešķiršanas procedūru Latvijas sporta organizācijām.
- Paaugstināt privātā sektora pārstāvju informētību par korupcijas riskiem un citām prettiesisku darbību pazīmēm publisko iepirkumu procedūru norisē, kā arī nepieciešamo rīcību, lai novērstu iespējamās prettiesiskas darbības pasūtītāja vai citu pretendentu darbībā.

⁴⁶ MK 2015. 16.decembra rīkojums Nr. 792 "Par konceptuālo ziņojumu "Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi", sk. [https://likumi.lv/ta/id/278602-par-konceptualo-zinojumu-par-valsts-finanseta-nevalstisko-organizaciju-fonda-izveidi-](https://likumi.lv/ta/id/278602-par-konceptualo-zinojumu-par-valsts-finanseta-nevalstisko-organizaciju-fonda-izveidi)
R3541_3_pl_prec

2. apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi

3. Rīcības virziens		Iekšējās kontroles sistēmas pilnveide, uzturēšana un uzraudzība valsts, pašvaldību institūcijās un kapitālsabiedrībās				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
3.1.	Nodrošināt zināšanu papildināšanas un pieredzes apmaiņas pasākumus publiskas personas institūcijām par iekšējās kontroles sistēmas ieviešanu, uzturēšanu un attīstību, ietverot labākās prakses piemērus publiskajā un privātajā sektorā.	3.1.1. Organizēts pasākums pieredzes apmaiņai iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas ieviešanas un pilnveidošanas jomā.	1 pasākums	KNAB	–	31.03.2023.[izpildīts ⁴⁷]
		3.1.2. Nodrošinātas mācības un pieredzes apmaiņas pasākumi iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas ieviešanas/ pilnveidošanas, tostarp risku vadības attīstības jomā.	1) Izstrādāts e-mācību kurss; 2) Organizēti divi izglītošanas, pieredzes apmaiņas pasākumi	VAS, KNAB	–	1) 31.03.2023. [izpildīts ⁴⁸] 2) 31.12.2025.
3.2.	Nodrošināt vienotu valsts amatpersonu rīcības modeli situācijā, ja valsts amatpersonai	3.2.1. Aktualizēti metodiskie ieteikumi tiesībsargājošajām un drošības institūcijām rīcībai situācijā, ja valsts	Aktualizēti un tiesībsargājošajām institūcijām izsūtīti metodiskie ieteikumi	KNAB	VP, VRS, VDD, VID, MP, IeVP, ĢP, FID, IDB	01.07.2023.

⁴⁷ KNAB sadarbībā ar valsts akciju sabiedrību "Valsts nekustamie īpašumi" 30.11.2022. organizējis pieredzes apmaiņas pasākumu tālākizglītotājiem pretkorupcijas jautājumos un institūciju pārstāvjiem, kas atbildīgi par pretkorupcijas iekšējās kontroles sistēmas nodrošināšanu. Piedalījās 38 dalībnieki. Tāpat 24.08.2022. KNAB rīkojis tiešsaistes mācības par korupcijas risku izvērtēšanu un pretkorupcijas pasākumu plāna izstrādi. Izglītošanas pasākumu apmeklēja gan publiskā, gan privātā sektora pārstāvji, tai skaitā interesei no valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām.

⁴⁸ VAS izstrādājusi e-mācību kursu "Iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas izveide institūcijā". Kurss sastāv no atsevišķiem apakškursiem: dalībniekiem bez priekšzināšanām vai nelielām priekšzināšanām un pieredzi un dalībniekiem ar priekšzināšanām un pieredzi, kā arī apakškurss vadītājiem. E-mācību kurss lietotājiem nodots 2022. gada janvārī.

	tiek solīts, piedāvāts vai dots kukulis.	amatpersonai tiek solīts, piedāvāts vai dots kukulis, kā arī tiesībsargājošo un drošības institūciju amatpersonas informētas par vēlamo rīcību situācijā, ja valsts amatpersonai tiek solīts, piedāvāts vai dots kukulis.				
		3.2.2. Sagatavoti metodiskie ieteikumi publiskas personas institūcijām par rīcību situācijā, ja valsts amatpersonai tiek solīts, piedāvāts vai dots kukulis.	1) Sagatavoti un izplatīti metodiskie ieteikumi publiskas personas institūcijām;	KNAB	—	30.11.2023.
			2) Izstrādāta un publiskota (institūciju tīmekļvietnēs) infografika - pareizas rīcības scenārijs	KNAB	—	30.11.2023.
3.3.	Samazināt korupcijas riskus būvniecības kontroles jomā, nodrošināt atklātu un tiesisku būvniecības norisi visā Latvijas teritorijā, nepieļaujot iespējamu patvaļu būvniecības procesa īstenošanā pašvaldībās.	3.3.1. Nodrošināts tiesiskais ietvars būvniecības procesā veicamo pārbaužu vai būvju pieņemšanas ekspluatācijā procesa videofiksācijai, izmantojot videokameru objekta apmeklēšanas laikā.	Grozījumi normatīvajā regulējumā	EM		30.12.2023.
		3.3.2. Veikts izvērtējums Ekonomikas ministrijas	Pilnveidota EM un KNAB sadarbība.	EM, KNAB	—	30.12.2023.

	un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja sadarbībai, lai atklātu koruptīvus noziedzīgus nodarījumus būvniecības jomā. 3.3.3. Veikta būvniecības procedūru īstenošanas, kā arī uzraudzības prakses analīze: 1) pašvaldībās, identificējot pastāvošās aktuālās problēmas būvniecības uzraudzības un kontroles jomā, tai skaitā būvniecības procesā iesaistīto būvspeciālistu (Būvniecības likuma 13.pants) darbībā (korupcijas un interešu konflikta riski); 2) pašvaldībām, VARAM, EM un BVKB pieejamie “instrumenti” un to efektivitāte prettiesisku darbību/bezdarbību operatīvai novēršanai); 3) piedāvājot risinājumus nepilnību novēršanai, ja tādi konstatēti.				
		Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	EM, KNAB	VARAM (pašvaldību pārraudzības jomā)	01.11.2024.

3.4.	Stiprināt iekšējās kontroles pasākumus tiesās, veicinot vienotu izpratni par iekšējās korupcijas kontroles sistēmas darbību.	Veikts izvērtējums par rokasgrāmatas par korupcijas risku novēršanas pasākumiem tiesās ieviešanas efektivitāti un iespējamiem uzlabojumiem rokasgrāmatas saturā.	Aktualizēta rokasgrāmata	TA, TM	–	31.10.2023
3.5.	Turpināt monitorēt korupcijas riskus veselības aprūpes jomā.	Aktualizēta informācija KNAB pārskatā par korupcijas riskiem veselības aprūpes sistēmā un sniegtas rekomendācijas risku mazināšanai.	Aktualizēts KNAB 2012. gadā sagatavotais pārskats par korupcijas riskiem veselības aprūpes sistēmā	KNAB, VM		01.07.2024.
3.6.	Novērst korupcijas un interešu konflikta riskus mājokļu politikas īstenošanā.	Izvērtēta korupcijas risku iespējamība mājokļu politiku regulējošos normatīvajos aktos, kā arī praksē īstenotajās procedūrās; Izstrādāti priekšlikumi normatīvā regulējuma pilnveidei.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums Ja nepieciešams, sagatavoti normatīvo aktu projekti	EM	–	31.05.2024.
3.7.	Nodrošināt starpinstitucionāli vienlīdzīgu valsts un pašvaldību institūciju, kā arī to kapitālsabiedrību iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti	3.7.1. Koordinēts un nodrošināts pētījums, ko veic OECD eksperti, par iekšējo pretkorupcijas kontroli Latvijā, analizējot jomu regulējošos normatīvos aktus, kā arī to piemērošanas praksi (dalība darba grupās, u.c.	Iegūti pētījuma rezultāti par iekšējās pretkorupcijas kontroles prasību novērtējumu valsts, pašvaldību institūcijās un to kapitālsabiedrībās	KNAB	pieaicināmas pēc nepieciešamības	31.12.2023.

		informācijas apmaiņas pasākumos)				
		3.7.2. Institūcijām nodrošināta skaidra metodoloģija, kā novērtēt savas institūcijas iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti korupcijas un interešu konfliktu novēršanai.	Lietošanai pieejams metodiskais materiāls	KNAB	—	31.01.2024.
		3.7.3. Nodrošinātas apmācības, lai sagatavotu dažādu institūciju pārstāvjus izstrādātās metodoloģijas pielietošanai iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmu kvalitātes novērtēšanai savās institūcijās.	Pasākumu skaits	KNAB	—	31.01.2024.
		3.7.4. Balstoties uz pētījumā iegūtajiem secinājumiem un izteiktajām rekomendācijām, sagatavoti nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos	Sagatavoti un iesniegti grozījumi normatīvajos aktos	KNAB	—	30.09.2024.

4. Rīcības virziens		Publiskās mantas un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu izlietojuma likumības nodrošināšana				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
4.1.	Pilnveidot interešu konflikta pārbaudi publiskajos iepirkumos	Nodrošināts tehnisks risinājums (rīks) interešu konflikta pārbaudei EIS (iepirkuma procedūras dokumentu sagatavotāja, iepirkuma komisijas locekļa, eksperta saistība ar kandidātu vai pretendentu publisko iepirkumu normatīvo aktu izpratnē), izmantojot VID un PMLP datubāzēs pieejamo informāciju.	1) Veikts tehniskais informācijas tehnoloģiju (turpmāk - IT) izvērtējums interešu konflikta pārbaudes risinājuma (rīka) ieviešanai EIS, izmantojot VID un PMLP datubāzēs pieejamo informāciju, un tam nepieciešamā finansējuma aprēķins; 2) Ņemot vērā tehnisko IT izvērtējamu, izstrādāti nepieciešamie grozījumi normatīvajos aktos; 3) Veikta tehniskā risinājuma (rīka) izstrāde un ieviešana EIS.	1) VRAA, PMLP, UR, VID; 2) FM, VRAA; 3) VRAA, VID, PMLP, UR		1)30.06.2023. 2)30.06.2024. 3)30.06.2025.

4.2.	Nodrošināt caurskatāmību un atklātību informācijai par visām publiskas personas institūciju veiktajām iegādēm un rakstiski noslēgtajiem publiskajiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem “zemsliedzīgā iepirkumos”. (sasaiste ar Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānu 2021.-2026. gadam, reformu un investīciju virziens Nr. 6.4. un Ceturto nacionālo atvērtās pārvaldības rīcības plānu 2020.-2021.gadam, 1. apņemšanās)	Izvērtēta iespēja EIS nodrošināt informācijas publicēšanu (arī atvērtu datu formā) par publiskas personas institūciju veiktajām iegādēm un rakstiski noslēgtajiem publiskajiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem, kā arī izvērtēta normatīvā regulējuma grozījumu nepieciešamība (tostarp administratīvais slogs un publikāciju lietderība, nosakot konkrētus līgumcenu sliekšņus).	1) Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums; 2) Ja nepieciešams, sagatavoti grozījumi normatīvajā regulējumā; 3) EIS nodrošināta publiski pieejama informācija atvērtu datu formā, kā arī izvērtējuma rezultātiem atbilstošā apjomā.	FM, IUB	VRAA, KNAB	1) 15.03.2024. 2) 30.06.2024. 3) 31.12.2024.
4.3.	Monitorēt un nodrošināt, ka valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus, sniedz tikai tie veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji, kuriem ir ieviesta iekšējās kontroles sistēma korupcijas un interešu konflikta riska	Izslases veidā veikta iekšējās kontroles sistēmas korupcijas un interešu konflikta risku novēršanai analīze veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju institūcijās, kuras sniedz valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus vismaz	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	KNAB, VM, NVD	—	29.12.2024.

	novēršanai atbilstoši grozījumiem Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumos Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”, kas stāsies spēkā 2022.gada 1.janvārī (prasība ieviest iekšējās kontroles sistēmu korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai attiecas uz ambulatorajām ārstniecības iestādēm, kuras sniedz valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus vismaz piecos pakalpojumu veidos).	piecos pakalpojumu veidos.				
4.4.	Nodrošināt privātā sektora pārstāvju informētību par iespējamu prettiesisku darbību pazīmēm publisko iepirkumu procedūru norisē (korupcijas indikatori, iespējami konkurences tiesību pārkāpumi), vienlaikus vairojot to zināšanas un izpratni par aktuālo tiesisko	Īstenota privātā sektora pārstāvju izglītošana, stiprinot to spēju atpazīt dažādu iespējamu prettiesisku darbību pazīmes publisko iepirkumu procedūru norisē, kā arī vairojot zināšanas par ziņošanas iespējām kompetentajām institūcijām.	1) 3 izglītošanas pasākumi, dalībnieku skaits; 2) izglītojoši materiāli	IUB, KP KNAB	—	29.12.2024.

	regulējumu iepirkumu procedūru norisē, kā arī nepieciešamo rīcību, lai novērstu iespējamās prettiesiskas darbības pasūtītāja vai citu pretendentu darbībā.					
4.5.	Nodrošināt atklātu, caurskatāmu un vienotos kritērijos balstītu valsts finansējuma piešķiršanas procedūru Latvijas sporta organizācijām.	Sagatavots valsts finansējuma piešķiršanas procedūras Latvijas sporta organizācijām izvērtējums, ietverot tādus aspektus kā 1) Latvijas Nacionālās sporta padomes darbība un loma finansējuma piešķiršanā, 2) finansējuma pretendentu pamatojuma dokumentu saturs un detalizācija, 3) kritēriji lēmuma pieņemšanā par vai pret finansējuma piešķiršanu. Sniegti priekšlikumi Latvijas sporta organizāciju finansēšanas uzlabošanai.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	IZM	KNAB	30.09.2024.

5. Rīcības virziens		Godprātības stiprināšana un korupcijas risku novēršana tiesu varas un tai piederīgo amatpersonu vidū				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
5.1.	Veicināt tiesās nodarbināto ētisko apziņu, darba un uzvedības kultūru, nostiprināt profesionālo ētiku, vienlaikus vairojot sabiedrības uzticību tiesu darbam un uzlabojot publisko tēlu.	Izstrādāts vienots ētikas kodekss tiesu darbiniekiem, skaidri definējot ētiskas rīcības pamatprincipus, nodarbināto tiesības un pienākumus.	Izstrādāts ētikas kodekss tiesu darbiniekiem	TA, TM,	VKanc	01.04.2023.

6. Rīcības virziens		Korupcijas novēršanas pasākumu ieviešana privātajā sektorā				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
6.1.	Vairot uzņēmēju izpratni par korupciju un interešu konfliktiem privātajā sektorā, vienlaikus nodrošinot informāciju par efektīviem pasākumiem to novēršanai.	Izstrādātas vadlīnijas juridiskajām personām par korupcijas risku vadību un iekšējās pretkorupcijas sistēmas izveidi.	Izstrādātas vadlīnijas	KNAB	—	31.12.2025.
6.2.	Nostiprināt zināšanas privātajā sektorā strādājošajiem par viņu iespējām,	Izveidoti ieteikumi privātā sektora pārstāvjiem par piemērotāko rīcību	Izstrādāta un publiskota infografika	IeM (VP)		30.12.2023.

	tiesībām un pienākumiem, vēršoties pret korupciju sadzīviskās situācijās.	gadījumā, ja no viņiem tiek pieprasīta koruptīva rīcība privātajā sektorā.				
6.3.	Izvērtēt iespēju pilnveidot normatīvo ietvaru un institucionālo kapacitāti koruptīvo noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanai privātajā sektorā.	Atkārtoti izvērtēta iespēja paplašināt KNAB kompetenci attiecībā uz tiesībām izmeklēt koruptīvos noziedzīgos nodarījumus privātajā sektorā.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	KNAB, IeM	—	01.09.2023.

2. apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori

Izveidot un uzlabot tādu autonomi un pastāvīgi darbojošos iekšējās kontroles sistēmu, kas maksimāli ierobežo korupcijas rašanās un finanšu līdzekļu, tai skaitā ES un citu ārvalstu finanšu līdzekļu, izkrāpšanas iespējas valsts, pašvaldību vai privātajā sektorā

Nr. p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2023	Mērķa vērtība 2025	Datu avots
2.1.	Paaugstinās Korupcijas uztveres indekss	Punkti	2020	57	60	65 (NAP2027 – 64 2024. gadā)	Transparency International ⁴⁹
2.2.	Korupcijas kontroles rādītājs (<i>control of corruption</i>) (mēra apjomu, kādā amatpersonām piešķirtā vara tiek izmantota personīgā labuma gūšanai)	%	2020	75,48	79	84	The Worldwide Governance Indicators
2.3.	Palielinās to respondentu skaits, kas publiskās pārvaldes institūcijas novērtē par ļoti un diezgan godīgām: 1) Valsts un pašvaldības slimnīcas un poliklīnikas, 2) VK, 3) Biedrības un nodibinājumi (nevalstiskās organizācijas), 4) Tiesas, 5) IUB, 6) Pašvaldības, 7) Valsts un pašvaldību uzņēmumi (kapitālsabiedrības) (5 punktu skalā, kur no -2 minimālais līdz +2 maksimālais līmenis)	Punkti	2021	1) 0,4 2) 0,4 3) 0,2 4) -0,2 5) -0,1 6) -0,4 7) -0,2	1) 0,6 2) 0,5 3) 0,4 4) 0,2 5) 0,1 6) -0,3 7) -0,1	1) 0,8 2) 0,6 3) 0,6 4) 0,4 5) 0,3 6) 0,1 7) 0,1	KNAB pasūtītais pētījums

⁴⁹ Transparency International, Korupcijas uztveres indekss (*Corruption Perceptions Index*), sk.: <https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/lva>
R3541_3_pl_prec

2.4.	Samazinās Latvijas iedzīvotāju daļa, kas izmanto kādus neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos veselības aprūpes saņemšanai.	%	2021	16%	13%	10%	KNAB pasūtītais pētījums
2.5.	Samazinās iedzīvotāju uzskats, ka kukuļdošana vai kukuļņemšana un varas ļaunprātīga izmantošana personīgās interesēs ir izplatīta starp 1) amatpersonām, kuras izvērtē valsts konkursus; 2) amatpersonām, kuras izsniedz būvniecības atļaujas, 3) tiesās, 4) policijā, muitā, 5) veselības aprūpes sistēmā	%	2022	1) 55 2) 53 3) 29 4) 49 5) 40	1) 50 2) 49 3) 24 4) 42 5) 35	1) 45 2) 45 3) 21 4) 35 5) 30	Īpašais Eiropabarometrs: Korupcija
2.6.	Samazinās to iedzīvotāju skaits, kuriem papildus oficiālajam maksājumam nācies maksāt papildu naudas summu vai pasniegt vērtīgu dāvanu medicīnas māšai vai ārstam	%	2022	6	5	4	Īpašais Eiropabarometrs: Korupcija
2.7.	Samazinās uzņēmēju daļa, kas izmanto kādus neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos 1) ar būvniecību saistītu jautājumu kārtošānā	%	2022	1) 27% 2) 20%	1) 22% 2) 15%	1) 15% 2) 9%	KNAB pasūtītais pētījums

2) piedaloties valsts vai pašvaldības publiskajos iepirkumos

2.8.	Pieaug to respondentu skaits, kas uzskata, ka nedaudz un lielā mērā samazinājušās problēmas, kas saistītas ar zemāka līmeņa korupciju	%	2022	31	36	40	KNAB pasūtītais pētījums
------	---	---	------	----	----	----	--------------------------

3. apakšmērķis: Mazināt sabiedrības toleranci pret korupciju

Šis Pretkorupcijas pasākumu plāna apakšmērķis ietver divus galvenos rīcības virzienus:

7. Rīcības virziens: Personu un grupu, kas nepārstāv valsts sektoru, iesaistīšana korupcijas novēršanā un sabiedrības neiecietības pret korupciju un tās radītajiem draudiem veicināšana;
8. Rīcības virziens: Trauksmes cēlēju aizsardzības pilnveidošana un sabiedrības informēšana par ziņošanas iespējām konstatēto likumpārkāpumu gadījumos.

Minēto rīcības virzienu ietvaros aizvadītajā politikas plānošanas periodā no 2015. līdz 2020. gadam īstenoti vairāki nozīmīgi pasākumi, kas būs pamats sabiedrības iesaistes veicināšanai korupcijas novēršanā turpmākajos gados:

- ✓ KP, IUB un KNAB organizējuši izglītojošus seminārus, kas vērsti uz Latvijas uzņēmēju informēšanu par godīgu uzņēmējdarbību – 1) par godīgas konkurences aspektiem publisko iepirkumu procedūrās, konkurences deformēšanas risku noteikšanu un to novēršanas iespējām; 2) par pretkorupcijas, interešu konflikta novēršanas, publiskās pārvaldes ētikas, iekšējās kontroles un korupcijas risku novēršanas jautājumiem, arī korupcijas (nacionālā un starptautiskā mērogā) negatīvajām sekām.
- ✓ Atbildīgās institūcijas sev pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros veikušas informatīvus pasākumus, lai nostiprinātu iedzīvotāju pārliecību par iespējām risināt jautājumus veselības aprūpes iestādēs, satiksmes uzraudzības jomā un tiesā, neizmantojot prettiesiskus maksājumus šajās jomās nodarbinātajām personām, un lai iedzīvotāji būtu informēti par saviem pienākumiem un tiesībām.
- ✓ 2018. gada 27. novembrī pieņemti MK noteikumi Nr. 747 “Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu un pamatzglītības programmu paraugiem” (stājās spēkā 2020. gada 1. septembrī), kas paredz skolēnu (līdz 9. klasei) prasmju attīstīšanu sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā, piemēram, salīdzināt cilvēku rīcības morālos un tiesiskos aspektus atbilstoši taisnīguma, godīguma, atbildības un brīvprātības kritērijiem dažādās kultūrās un sabiedrībās. Izprast demokrātiskas sabiedrības un valsts vērtības un demokrātiskus valsts pārvaldes principus. Pamatot savu viedokli par ārējiem un iekšējiem faktoriem, kas var apdraudēt vai vājināt demokrātisku valsti u.c.
- ✓ 2019. gada 3. septembrī MK pieņemti noteikumi Nr. 416 “Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem” (stājās spēkā 2020. gada 1. septembrī), kas cita starpā paredz veicināt skolēnu izpratni par korupciju un celt to spēju, pirmkārt, analizēt tiesiskuma ievērošanu, ētiku un interešu konfliktu dažādos gadījumos, otrkārt, analizēt amatpersonu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju rīcības tiesiskumu un ētiku dažādās situācijās. Novērtēt likumību un nelikumību, atpazīt reāli vai potenciāli koruptīvas situācijas, kā arī atšķirt korupciju no interešu konflikta, politiskās ietekmes, lobēšanas un citiem tuvu stāvošiem, bet ne identiskiem fenomeniem. Treškārt, apgūstot tēmu augstākajā līmenī, skolēns spēs analizēt konkrētus lobēšanas, korupcijas, valsts “sagrābšanas/nozagšanas” un tiesiskuma ievērošanas jēdziena lietojumu piemērus dažādās politiskajās vidēs. Argumentēt lobēšanas ietekmi uz sabiedrības, pašvaldības un valsts attīstību.
- ✓ KNAB kā ziņošanas kanālu sabiedrībai no 2018. gada nodrošinājis mobilo lietotni „Ziņo KNAB”, ar kuras starpniecību iedzīvotāji vienkāršā un ērtā veidā var paziņot gan par valsts amatpersonu iespējamu atrašanos interešu konflikta situācijā, gan par

iespējamiem korupcijas gadījumiem, gan arī sniegt informāciju par, viņuprāt, politisko organizāciju (partiju) pieļautajiem finansēšanas pārkāpumiem.

- ✓ Saeimā 2018. gada 11. oktobrī pieņemts Trauksmes celšanas likums (stājās spēkā 2019. gada 1. maijā) ar mērķi veicināt, lai sabiedrības interesēs tiek celta trauksme par ikdienā novērotiem noziedzīgiem nodarījumiem, administratīviem pārkāpumiem vai citiem tiesību normu pārkāpumiem vai saistošu ētikas vai profesionālo normu pārkāpumiem, un nodrošināt trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību, kā arī trauksmes cēlēju pienācīgu aizsardzību. Likums definē, kas ir trauksmes cēlējs, kā var celt trauksmi, par kādiem pārkāpumiem trauksme ceļama, kā arī nosaka pamatprasības trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanai. Likumā noteiktas tiesības ikvienam iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu, izmantojot likumā paredzētos mehānismus. Trauksmes celšanas likuma pieņemšana ir nozīmīgs solis trauksmes cēlēju aizsardzības jomā, pirmo reizi nodrošinot visaptverošu pamatu trauksmes cēlēju aizsardzībai Latvijā. Lai pārņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 23. oktobra Direktīvas (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem prasības, 2022. gada 4. februārī stājās spēkā jauns Trauksmes celšanas likums.
- ✓ Ar 2021. gada 21. janvārī Saeimā pieņemtajiem grozījumiem IKNL, normatīvajā regulējumā nostiprināts obligāts pienākums valsts amatpersonām ziņot KNAB visos gadījumos, kad to rīcībā nonākusi informācija, kas pirmšķietami norāda uz koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu.

Sabiedrības, tostarp uzņēmēju, joprojām augstā iecietība (tolerance) pret korupciju ir viens no iemesliem Latvijas pretkorupcijas politikas progresā bremzēšanai. Par Latvijas sabiedrības aktuālo viedokli, pieredzi un reakcijām, kas saistītas ar korupciju un tās izpausmēm Latvijā, aktuālie statistikas dati plašāk analizēti informatīvajā ziņojumā “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam īstenošanas ietekmes gala novērtējumu”. Tomēr, īsumā rezumējot, 2019. gada Eiropabarometra⁵⁰ pētījuma rezultāti norāda, ka vien 39 % Latvijas iedzīvotāju atzinuši korupciju kā pilnībā nepieņemamu darījumu attiecībās, kamēr vidēji ES šis rādītājs ir 69 %. Turklāt 2021. gada “Latvijas Fakti” sabiedrības un uzņēmēju aptaujā noskaidrots, ka Latvijas iedzīvotāju gatavība dot kukuli valsts amatpersonai ir augsta – 21 % respondentu norādījuši uz šādas rīcības iespējamību (19 % uzņēmēju), kas ir teju līdzvērtīgs rādītājs 2015. gadam (22,2%)⁵¹. Un vēl vairāk – pēdējo 2 gadu laikā (2019. un 2020. gadā) 21% aptaujāto uzņēmēju ir reāli veikuši neoficiālus maksājumus, devuši dāvanas vai izmantojuši pazīšanas, kārtojot lietas, risinot problēmas (galvenokārt ar būvniecību saistītu jautājumu kārtošanā). Savukārt pozitīvi vērtējams, ka samazinājies to respondentu skaits Latvijā, kas apstiprinājuši, ka nav gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem vispār. 2021. gada februārī tādi bija vien 14% iedzīvotāju pretstatā 2015. gadam (32,8%). Lai sabiedrības locekļiem būtu skaidra un adekvāta rīcība gadījumos, kad tie ir nonākuši situācijā, kurā viņiem pieprasa vai piedāvā prettiesisku labumu, vai viņi ir kļuvuši par pretlikumīgas vai neētiskas rīcības lieciniekiem, liela nozīme ir mērķtiecīgiem sabiedrības izglītošanas pasākumiem.

KNAB, pildot likumā noteiktās funkcijas korupcijas novēršanas jomā, izglīto dažādas mērķa grupas (valsts amatpersonas un privātā sektora pārstāvjus) par pretkorupcijas jautājumiem – korupcijas novēršanas profilaktiskajiem pasākumiem, ētiku, interešu konflikta aspektiem un citiem tematiem. Nākamajā plānošanas periodā iecerēts paplašināt izglītojamo loku. Plānots celt pedagogu kompetenci par korupciju kā sociālu parādību, lai iegūtās zināšanas būtu izmantojamas tālākā skolēnu apmācībā. Plānots aktualizēt korupcijas tēmu skolu jaunatnes

⁵⁰ Īpašais Eiropabarometrs 502, Korupcija, Latvija, 2019. gada decembris, 12. lp. sk.: https://www.stopcorrupt.lu/w-p-content/uploads/2020/06/ebs_502_sum_en.pdf

⁵¹ KNAB tīmekļvietne, Sabiedriskās domas aptauja “Attieksme pret korupciju Latvijā”, 2015. gada novembris, 67. lp., sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/22/download>
R3541_3_pl_prec

informatīvajā telpā, izmantojot mūsdienīgas, atbilstošas metodes un pieejas skolu jaunatnes izglītošanā par korupciju.

Vienlaikus KNAB pastāvīgi informē sabiedrību par nepieciešamību un iespējām ziņot par tā kompetencē esošajiem novērotajiem pārkāpumiem publiskas personas institūcijās. Aicinājums ziņot un nebūt vienaldzīgiem pret novērotajām prettiesiskajām darbībām tiek izplatīts KNAB vadītajos izglītošanas pasākumos, preses relīzēs, informatīvajos bukletos, konkrētai tematikai veltītajos publiskajos pasākumos, KNAB tīmekļvietnē, respektīvi, ir izmantoti visi iespējamie informācijas nodošanas kanāli. KNAB kā ziņošanas kanālu sabiedrībai nodrošina mobilo lietotni „Ziņo KNAB”, kas ir izveidota kā ērts palīgs ikvienam sabiedrības loceklim, lai vienkāršā, ātrā un ērtā veidā informētu KNAB par iespējamām interešu konflikta un koruptīviem gadījumiem, politisko partiju finansēšanas vai priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu pārkāpumiem. Tāpat KNAB tīmekļvietnē ir izveidota atsevišķa sadaļa “Trauksmes cēlēja ziņojums”, kurā pieejama anketa trauksmes cēlējiem strukturētas informācijas sniegšanai par novērotajiem pārkāpumiem jebkurā publiskas personas institūcijā.

Trauksmes celšana un gatavība ziņot par koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī citām pretlikumīgām vai neētiskām darbībām lielā mērā ir atkarīga no tiesībsargājošo un citu publisko institūciju spējas pasargāt savu ziņotāju no iespējamajām negatīvajām sekām, ko ziņošana var radīt. Vienlaikus gatavība ziņot kompetentajām institūcijām ir cieši saistīta ar sabiedrības uzticības līmeni tām, kā arī, protams, ticību un pārliecību, ka informācija tiks efektīvi izmantota un vainīgie saukti pie atbildības. 2021. gada sabiedriskās domas aptaujā⁵² noskaidrots, ka 57 % Latvijas iedzīvotāju ir gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem, turklāt vairākums (34%) no šiem potenciālajiem ziņotājiem vērstos tieši KNAB. Tomēr vēl būtisks darbs ir veltāms, lai mazinātu iedzīvotāju priekšstatu, ka ziņot par korupcijas gadījumiem nav vērts. Eiropas barometra 2019. gada aptaujā 48% respondentu norādījuši, ka iemesls neziņošanai par korupcijas gadījumiem varētu būt apstākļi, ka korupcija ir grūti pierādāms fakts, vai, kā domā 43% respondentu, korupcijā iesaistītie tik un tā netiks sodīti.

Lai veicinātu sabiedrības līdzdalību korupcijas novēršanā, ziņojot par iespējamām noziedzīgiem nodarījumiem, administratīviem pārkāpumiem vai citiem tiesību normu pārkāpumiem vai saistošu ētikas vai profesionālo normu pārkāpumiem, nākamajos gados ir svarīgi panākt efektīvu trauksmes cēlēja identitātes aizsardzību arī administratīvā pārkāpuma procesa un kriminālprocesa ietvaros.

Lai veicinātu plašākas sabiedrības iesaisti korupcijas novēršanā, kā arī veicinātu neiecietību pret korupciju, ir svarīgi nodrošināt pastāvīgu monitoringu korupcijas aktualitātei/izpaušmei sabiedrības ikdienas dzīvē. Tādēļ līdz 2025. gadam KNAB plāno veikt sabiedriskās domas aptaujas jautājumus par: 1) Latvijas iedzīvotāju saskarsmi ar korupciju dažādos sektoros; 2) uzticēšanos KNAB, prokuratūrai un tiesām; 3) gatavību ziņot tiesībsargājošajām iestādēm par korupciju; 4) neiecietību pret korupciju.

Mērķtiecīgai un rezultatīvai pretkorupcijas politikas plānošanai un īstenošanai ir nepieciešams padziļināts pētījums par korupciju kā sociālu parādību Latvijas sabiedrībā. Tādēļ tuvākajos gados būtu uzsākams priekšizpētes un plānošanas darbs valsts pētījumu programmas “Korupcijas mazināšana valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai” izveidei ar tālejošu mērķi – izstrādāt zinātniski pamatotas rīcībpolitikas rekomendācijas attiecībā uz normatīvo aktu izmaiņām, iestāžu darba organizāciju, viedo tehnoloģiju izmantošanu vai citiem valsts realizējamiem pasākumiem korupcijas mazināšanai ar izvērtētu attiecīgo ieteikumu finansiālo ietekmi.

⁵² Sabiedrības un uzņēmumu aptauja “Attieksme pret korupciju Latvijā”, 2021., februāris, 29.,31. lp., sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/1862/download>
R3541_3_pl_prec

3. apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi

7. Rīcības virziens		Personu un grupu, kas nepārstāv valsts sektoru, iesaistīšana korupcijas novēršanā un sabiedrības neiecietības pret korupciju un tās radītajiem draudiem veicināšana				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
7.1.	Nodrošināt pastāvīgu monitoringu korupcijas aktualitātei/ izpausmei sabiedrības ikdienas dzīvē (saskarsme ar korupciju, attieksme pret koruptīvām darbībām, gatavība ziņot par prettiesiskām darbībām un informētība par savu tiesību aizsardzību).	Veikta sabiedriskās domas aptauja jautājumos par: 1) Latvijas iedzīvotāju saskarsmi ar korupciju dažādos sektoros; 2) uzticēšanos KNAB, prokuratūrai un tiesām; 3) gatavību ziņot tiesībsargājošajām iestādēm par korupciju; 4) neiecietību pret korupciju.	Veikta sabiedriskās domas aptauja	KNAB	–	Reizi gadā [tiek pildīts ⁵³]
7.2.	Aktualizēt korupcijas tēmu skolu jaunatnes informatīvajā telpā un izmantot mūsdienīgas, atbilstošas metodes un pieejas skolu jaunatnes izglītošanā par korupciju.	7.2.1. Nodrošināta interaktīvas pretkorupcijas spēles izstrāde skolēniem (7.-9. klase), kas integrējama kompetenču pieejā balstītā izglītības modelī, kā arī izstrādāts metodisks materiāls pedagogiem par interaktīvās pretkorupcijas spēles iekļaušanu mācību procesā.	1) Izstrādāta interaktīva pretkorupcijas spēle, nodrošināta tās pieejamība KNAB tīmekļvietnē; 2) Izstrādāts metodiskais materiāls	KNAB	–	31.03.2023. [izpildīts ⁵⁴]

⁵³ Veikta sabiedriskās domas aptauja par iedzīvotāju un uzņēmēju attieksmi pret korupciju Latvijā 2021. gadā, kā arī sabiedriskās domas aptauja par iedzīvotāju un uzņēmēju attieksmi pret korupciju Latvijā 2022. gadā.

⁵⁴ Izstrādāta interaktīva pretkorupcijas spēle "Ērgļa izaicinājums" 7.-9. klašu skolēniem un metodiskais materiāls pedagogiem. Tiek plānota spēles izvietošana KNAB tīmekļvietnē, VISK tīmekļvietnē, tiešsaistes portālos soma.lv un uzdevumi.lv.

		7.2.2. Nodrošināti informatīvi pasākumi reģionos par interaktīvās pretkorupcijas spēli un tās iekļaušanu mācību procesā.	Nodrošināti pieci informatīvi pasākumi reģionos	KNAB, VISC	–	31.12.2023.
		7.2.3. Nodrošināta interaktīvas pretkorupcijas spēles izstrāde skolēniem (10.-12. klase), kas integrējama kompetenču pieejā balstītā izglītības modelī, kā arī izstrādāts metodisks materiāls pedagogiem par interaktīvās pretkorupcijas spēles iekļaušanu mācību procesā.	1) Izstrādāta interaktīva pretkorupcijas spēle, nodrošināta tās pieejamība KNAB tīmekļvietnē; 2) Izstrādāts metodiskais materiāls	KNAB	–	31.12.2023.
		7.2.4. Nodrošināti informatīvi pasākumi reģionos par interaktīvās pretkorupcijas spēli un tās iekļaušanu mācību procesā.	Nodrošināti informatīvi pasākumi reģionos	KNAB, VISC	–	31.12.2024.
7.3.	Paplašināt zināšanu un analītisko bāzi, stiprinot saikni starp pētniecību un valsts rīcībpolitiku pretkorupcijas jomā.	Apzinātas iespējas valsts pētījumu programmas “Korupcijas mazināšana valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai” īstenošanai ar mērķi izstrādāt zinātniski pamatotas rīcībpolitikas rekomendācijas attiecībā uz normatīvo aktu izmaiņām, iestāžu darba organizāciju, viedo tehnoloģiju izmantošanu vai citiem valsts realizējamiem pasākumiem korupcijas mazināšanai ar izvērtētu attiecīgo ieteikumu finansiālo ietekmi.	Uzsākts priekšizpētes un plānošanas darbs valsts pētījumu programmas “Korupcijas mazināšana valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai” izveidei	KNAB, TM	Latvijas Zinātnes padome	31.12.2025.

7.4.	Veikt preventīvus pasākumus ārvalstu amatpersonu kukuļošanas novēršanai – veicināt ziņošanu par iespējamiem ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumiem, informējot un padziļinot Latvijas vēstniecībās strādājošo izpratni par jautājumiem saistībā ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu	7.4.1. Izstrādāta rakstiska instrukcija Latvijas vēstniecībām un pārstāvniecībām ārvalstīs par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un nepieciešamo rīcību tās novēršanai.	Izstrādāts informatīvs materiāls	KNAB	—	31.12.2023.
		7.4.2. Nodrošinātas ĀM personāla apmācības par diplomātu pienākumu uzraudzīt un ziņot par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (ieskaitot plašsaziņas līdzekļu uzraudzību).	1) Apmācīto personu skaits	KNAB, ĀM	—	Pastāvīgi
			2) Apkopojums par Latvijas vēstniecību un pārstāvniecību sniegto informāciju par veiktajiem informatīvajiem pasākumiem un konsultācijām uzņēmējiem par nepieciešamo rīcību kukuļošanas gadījumos.	ĀM, KNAB		
		7.4.3. ĀM un Latvijas vēstniecību tīmekļvietnēs aktualizēti KNAB sagatavotie informatīvie materiāli.	Aktualizēta informācija	ĀM, KNAB	—	Pastāvīgi

8. Rīcības virziens		Trauksmes cēlēju aizsardzības pilnveidošana un sabiedrības informēšana par ziņošanas iespējām konstatēto likumpārkāpumu gadījumos				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
8.1.	Nodrošināt Trauksmes celšanas likumā definētā mērķa – veicināt, lai sabiedrības interesēs tiek celta trauksme par pārkāpumiem, un nodrošināt trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību, kā arī trauksmes cēlēju pienācīgu aizsardzību – sasniegšanu.	8.1.1. Veikts ex-post izvērtējums Trauksmes celšanas likumam, novērtēta pastāvošo trauksmes celšanas mehānismu un trauksmes cēlēja aizsardzības efektivitāte, sniegti priekšlikumi risinājumiem, kā pilnveidot identitātes aizsardzību administratīvā pārkāpuma procesa un kriminālprocesa ietvaros.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	VKanc	Kompetentās institūcijas Trauksmes celšanas likuma izpratnē	31.12.2023.
		8.1.2. Veikts izvērtējums par potenciālu finansiālas atlīdzības piešķiršanu trauksmes cēlējam, kā arī psiholoģiskā atbalsta sniegšanu.		VKanc	—	
8.2.	Popularizēt un iedzīvināt KNAB tiešsaistes ziņošanas platformu.	8.2.1. Organizētas sociālās kampaņas, lai veicinātu sabiedrības izpratni par korupcijas izpausmes veidiem un nepieciešamību ziņot par novērotajiem pārkāpumiem	2 sociālās kampaņas	KNAB	—	31.12.2023. [tiek pildīts ⁵⁵]
		8.2.2. Ieviesta tiešsaistes ziņošanas platforma ziņošanai par KNAB kompetences jautājumiem	Funkcionējoša ziņošanas platforma			31.12.2023.

⁵⁵ No 2021. gada 28. oktobra līdz 9. decembrim KNAB ar Eiropas Ekonomikas zonas grantu finansiālo atbalstu īstenojis sociālo kampaņu “Korupcijas aisbergs”, kuras mērķis bija veicināt sabiedrības izpratni par korupcijas negatīvajām sekām un mazināt iedzīvotāju toleranci pret korupciju. Kampaņa sastāvēja no divām daļām: 1) vides objekta “Korupcijas aisbergs” izvietojanas Daugavā (11. novembra krastmalā pie Akmens tilta, Rīgā) un 2) reklāmas materiālu izvietojanas plašsaziņas līdzekļos, internetā un vidē ar saukli “Atklāj korupcijas neredzamo pusi!” (skat. <https://www.knab.gov.lv/lv/korupcijas-aisbergs>).

		8.2.3.Uzturēts informatīvs atgādinājums sabiedrībai dažādu komunikācijas aktivitāšu formātos (preses relīzes, izglītošanas pasākumi, publiskas intervijas) par iespējamiem ziņošanas kanāliem KNAB.	KNAB saņemto ziņojumu skaita pieaugums, izmantojot ziņošanas platformu	KNAB	–	pastāvīgi
--	--	---	--	------	---	-----------

3. apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori

Mazināt sabiedrības toleranci pret korupciju

Nr. p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2023	Mērķa vērtība 2025	Datu avots
3.1.	Samazinās to iedzīvotāju īpatsvars, kas atzinuši, ka ir gatavi dot kukuli valsts amatpersonai, lai atrisinātu savas problēmas valsts vai pašvaldību institūcijās (% no aptaujātajiem)	%	2022	15	13	10	KNAB pasūtītais pētījums
3.2.	Samazinās to personu skaits, kas atzinušas, ka pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas valsts un pašvaldību institūcijās, ir izmantojuši kādus neoficiālus maksājumus vai pazīšanos (% no aptaujātajiem)	%	2022	20	15	10	KNAB pasūtītais pētījums
3.3.	Pretkorupcijas sociālās kampaņas (kampaņu skaits)	Skaits	2021	1	1	1	KNAB
3.4.	Pieaug sabiedrības uzticība KNAB situāciju risināšanā, kas saistītas ar sūdzību sniegšanu par korupcijas gadījumiem	%	2019	32	40	45	Īpašais Eirobarometrs: Korupcija
3.5.	Pieaug sabiedrības gatavība ziņot par korupcijas gadījumiem (atklāti vai anonīmi)	%	2022	61	65	70	KNAB pasūtītais pētījums

3.6.	Samazinās to iedzīvotāju daļa, kuri nezina, kur vērsties, ja vēlas ziņot par iespējamām korupcijas gadījumiem	%	2022	18	15	10	KNAB pasūtītais pētījums
3.7.	Samazinās to iedzīvotāju daļa, kuri uzskata, ka tiem, kuri ziņo par korupcijas gadījumiem netiek nodrošināta nekāda aizsardzība	%	2022	30	25	20	Īpašais Eiropas barometrs: Korupcija

4. apakšmērķis: Nodrošināt soda par likumpārkāpumiem, kas saistīti ar dienesta ļaunprātībām un uzticētās varas nelikumīgu izmantošanu, neizbēgamību

Šis Pretkorupcijas pasākumu plāna apakšmērķis ietver trīs galvenos rīcības virzienus:

9. Rīcības virziens: Efektīvu, proporcionālu un atturošu administratīvo vai kriminālo sodu par izdarītajiem pārkāpumiem piemērošana;

10. Rīcības virziens: Atbildības piemērošana par īpašuma izšķērdēšanu, piesavināšanos vai citu līdzīgu valsts amatpersonas nelikumīgu rīcību ar īpašumu;

11. Rīcības virziens: Tiesībaizsardzības institūciju efektīvas, zināšanās balstītas darbības stiprināšana ekonomisko noziegumu apkarošanai;

Vienlaikus jānorāda, ka Pretkorupcijas pasākumu plānā jaunajam plānošanas periodam netiek saglabāti Pamatnostādnēs iepriekš iekļautie rīcības virzieni, kas saistīti ar ārvalstu un starptautisko organizāciju amatpersonu kukuļošanas novēršanu un apkarošanu, kā arī ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un noziedzīgi iegūtu līdzekļu atgūšanas veicināšanu, jo, kā norādīts iepriekš, 2020. un 2022. gadā MK apstiprinājis atsevišķus pasākumu plānus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam no 2020. līdz 2025. gadam, kas ietver plašu, uz starpinstitutionālo sadarbību vērstu uzdevumu kopumu attiecīgajās jomās.

Tomēr izceļot būtiskākās aktualitātes starptautisko pretkorupcijas iniciatīvu jomā, kas nav atdalāmas no pretkorupcijas politikas īstenošanas Latvijā nākamajos gados, arī turpmāk Latvijai jānodrošina tiesību aktu un to piemērošanas prakses atbilstību OECD Konvencijai. Iepriekšējo novērtējumu ietvaros (1., 2. un 3. fāze) šīs organizācijas izvirzītās rekomendācijas Latviju mudina 1) uzlabot cīņu ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, tajā skaitā, stiprinot KNAB darbības neatkarību; 2) stiprināt un organizēt pasākumus, kas vērsti uz naudas atmazgāšanas novēršanu un apkarošanu; 3) uzlabot tiesisko regulējumu tādos jautājumos kā ārvalstu amatpersonas kukuļošanas noziedzīgs nodarījums, personas izdošana, juridisko personu atbildība un zvērinātu revidentu pienākums ziņot par aizdomām par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumiem 4) ieviest visaptverošu aizsardzību personām, kuras ziņo par likumpārkāpumiem gan privātajā sektorā, gan valsts pārvaldē.

OECD WGB veiktajā Latvijas 3. fāzes novērtējuma ziņojumā, kas apstiprināts 2019. gada 10. oktobrī, Latvija aicināta pastiprināt cīņu ar pārrobežu korupciju un ar to saistītajiem noziegumiem: naudas atmazgāšanu, finanšu noziegumiem, arī pārkāpumiem grāmatvedības jomā. WGB Latvijas 3. fāzes ziņojumā secinājusi, ka Latvija līdz šim ir turpinājusi uzlabot tiesisko regulējumu, kas kriminalizē ārvalstu valsts amatpersonu kukuļošanu un ar to saistīto noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju. Vienlaikus starptautiskie eksperti uzsver, ka ir nepieciešams nodrošināt šo tiesību normu efektīvu piemērošanu. Lai sasniegtu labākus rezultātus cīņā ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un ar to saistīto noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju, WGB Latvijai rekomendē veikt virkni pasākumu, tostarp:

- ✓ nodrošināt pietiekošus resursus un ekspertīzi atbildīgajām iestādēm, lai tās spētu efektīvi izmeklēt un saukt pie atbildības personas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un ar to saistīto noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju;
- ✓ uzlabot kriminālvajāšanu rezultātus attiecībā uz uzņēmumiem, jo īpaši Latvijas finanšu institūcijām un citām juridiskām personām, kas ir iesaistītas ārvalstu amatpersonu kukuļošanas shēmās, un ar to saistītā noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijā;
- ✓ uzlabot sadarbību starp KNAB, VP un prokuroriem un ieviest stratēģisku pieeju ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietu un ar to saistītas noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas izmeklēšanā;
- ✓ stiprināt spējas atklāt ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumus;
- ✓ nodrošināt FKTK efektīvu darbību, tādējādi veicinot ārvalstu amatpersonu kukuļošanas un ar to saistītas noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanu un

atklāšanu bankās un finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības iestādēs.

Kopumā WGB Latvijai sniegusi 44 rekomendācijas, paredzot praktiskus pasākumus, kas vērsti uz efektīvāku ārvalstu amatpersonu kukuļošanas un ar to saistīto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas atklāšanu, izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības, nosakot efektīvus, samērīgus un atturošus sodus. 2020. gada 28. aprīlī MK pieņēma TM sagatavoto informatīvo ziņojumu "Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumu, tajā izteiktajām rekomendācijām un to izpildes nodrošināšanu" (prot. Nr. 28, 33.§) un attiecīgi "Pasākumu un uzdevumu plānu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes rekomendāciju izpildei"⁵⁶. Valdības apstiprinātajā pasākumu plānā noteikto uzdevumu izpildi nodrošina TM, FM, ĀM, KNAB, VP, ĢP un tiesas, FKTK, FID, VID, VKanc, Altum un citas institūcijas. Atbildīgajām institūcijām līdzdarbojoties kopīgā darba plāna uzdevumu izpildē, paredzēts stiprināt Latvijas spējas atklāt un izmeklēt pārrobežu korupciju un ar to saistītos noziegumus (naudas atmazgāšana, finanšu noziegumi, tostarp ar grāmatvedību saistītie pārkāpumi), kā arī stiprināt tiesiskumu, veicināt ekonomisko izaugsmi, nodrošināt caurspīdīgu lēmumu pieņemšanas procesu un stabilu tiesisko vidi. Balstoties uz iepriekš minēto, Pretkorupcijas pasākumu plānā netiek papildus iekļauti uzdevumi ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanai.

OECD WGB savā 2021. gada oktobra plenārsēdē izskatīja Latvijas ziņojumu par paveikto 3. fāzes rekomendāciju izpildē. 3. fāzes novērtējuma ziņojumā⁵⁷ par 2019. gadā Latvijai izvirzīto rekomendāciju izpildi secināts, ka Latvija 2021. gadā ir pilnībā vai daļēji izpildījusi 35 no 44 OECD WGB izteiktajām rekomendācijām. OECD WGB atzinusi būtisku Latvijas progresu 3. fāzes novērtējuma rekomendāciju izpildē, sasniedzot un demonstrējot acīmredzamus rezultātus ārvalstu amatpersonu kukuļošanas krimināllietu sekmīgā izmeklēšanā un tālākā virzībā. Latvija arī turpmāk strādās pie OECD Konvencijas īstenošanas un dažādu procesu pilnveides, balstoties uz iepriekšējos novērtējumos konstatētajām nepilnībām. Attiecīgi 2024. gadā norisināsies Latvijas novērtēšanas 4. fāze.

Latvijai tikusi pievērsta pastiprināta uzmanība arī saistībā ar rekomendācijām, kas izriet no EK un Eiropas Padomes Moneyval komitejas savstarpējās novērtēšanas 5. kārtas ziņojuma par Latvijas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un apkarošanas sistēmu un kurā ir skaidri iezīmētas problēmas ar naudas atmazgāšanu saistīto lietu izskatīšanā. Arī *Freedom House Nations in Transit 2020* ziņojumā ietvertais Latvijas novērtējums korupcijas, tiesiskā regulējuma un tiesu neatkarības jomā ir samazināts, norādot uz steidzamu un neatliekamu risinājumu ieviešanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un ārvalstu kukuļošanas lietām.

2021. gada 31. martā darbu uzsāka Ekonomisko lietu tiesa. Galvenais specializētās tiesas izveides mērķis bija kvalitatīva un ātra sarežģītu komercstrīdu, ekonomisko un finanšu noziegumu, kā arī korupcijas lietu izskatīšana, nodrošinot lietderīgu un racionālu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu. Ekonomisko lietu tiesas kompetencē ir specifiski komercstrīdi un krimināllietas par sevišķi smagiem un smagiem noziegumiem, kas rada būtisku kaitējumu uzņēmējdarbības videi un tautsaimniecības attīstībai. Minētās institūcijas kompetence no krimināltiesiskā viedokļa aptver šādu lietu izskatīšanu:

- 1) noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un terorisma un proliferācijas finansēšana;

⁵⁶ MK tīmekļvietne, Tiesību aktu projekti, Informatīvais ziņojums "Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumu, tajā izteiktajām rekomendācijām un to izpildes nodrošināšanu", sk.: <http://tap.mk.gov.lv/mk/tap/?pid=40485584>

⁵⁷ OECD WGB Latvijas 3. fāzes novērtējuma ziņojums (*Phase 3 two-year follow-up report: Latvia*), sk.: <https://www.oecd.org/corruption/Latvia-phase-3-follow-up-report-en.pdf>
R3541_3_pl_prec

2) koruptīvie noziedzīgie nodarījumi, kā arī noziedzīgie nodarījumi saistībā ar neatļauta labuma pieņemšanu, neatļautu piedalīšanos mantiskos darījumus un prettiesiska labuma došanu, pieprasīšanu vai pieņemšanu, ko izdarījusi valsts amatpersona vai amatpersona, kas ieņem atbildīgu stāvokli vai valsts un pašvaldības iestādes darbinieks, kurš nav valsts amatpersona, vai ja kukulis vai prettiesisks labums pieņemts pēc tā izspiešanas vai pieprasīšanas.

Savukārt ĢP Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanas koordinācijas nodaļai turpmāk būs jānodrošina koordinācijas funkciju izpildi kriminālprocesos, kas kvalificēti pēc KL 195. panta, un procesos par noziedzīgi iegūtu mantu (KPL 59. nodaļa), bet atbilstošām prokuratūras struktūrvienībām – prioritāru, savlaicīgu un aktīvu izmeklēšanas uzraudzību un kriminālvajāšanu šajos kriminālprocesos.

Pamatnostādnēs jau iepriekš izvirzītais apakšmērķis “Nodrošināt soda par likumpārkāpumiem, kas saistīti ar dienesta ļaunprātībām un uzticētās varas nelikumīgu izmantošanu, neizbēgamību” aizvadītajos sešos gados dažādu plānotu pasākumu izpildes ietvaros saistāms ar noteiktu progresu dažādās jomās, proti:

- ✓ 2016. gada 1. jūlijā Latvija kļuva par pilntiesīgu OECD dalībvalsti. Līdz tam un arī turpmākajos gados Latvija veikusi visaptverošu valsts risku (tostarp finanšu) novērtējumu, realizējusi atbilstošu risku pārvaldību, paredzot konkrētas darbības identificēto risku novēršanai. Pamatnostādņu darbības laikā TM sadarbībā ar citām atbildīgajām iestādēm nodrošinājusi Latvijas atbilstības OECD Konvencijai 2. un 3. fāzes novērtēšanu. TM sagatavoja informatīvo ziņojumu “Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 2. fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumā izteikto rekomendāciju izpildes novērtējumu” (izskatīts MK 2018. gada 27. martā), kā arī informatīvo ziņojumu “Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumu, tajā izteiktajām rekomendācijām un to izpildes nodrošināšanu” (MK izskatīts 2020. gada 28. aprīlī).
- ✓ Pastāvīgi nodrošināta statistikas datu uzskaitē atbilstoši OECD WGB noteiktajam statistikas saturam, uzskaitot informāciju par izbeigtajiem kriminālprocesiņiem noilguma dēļ. KNAB pastāvīgi apkopo detalizētu statistiku, kas saistīta ar KNAB izmeklētajiem kriminālprocesiņiem un tā starptautisko krimināltiesisko sadarbību. Tāpat ĢP atbildīgā struktūrvienība atbilstoši savai kompetencei kopš 2014. gada nodrošina detalizētu statistisko datu ievadīšanu informācijas sistēmā par starptautiskās krimināltiesiskās sadarbības lūgumiem, kas ir ar ES finansiālu atbalstu speciāli izveidota datu bāze starptautiskās sadarbības lūgumu krimināltiesiskajā sfērā centralizētai un detalizētai uzskaitēi.
- ✓ Kopš 2017. gada darbojas NKIM⁵⁸, kas ir kompetento nacionālo tiesībaizsardzības un drošības iestāžu (VP, VRS, VDD, VID Nodokļu un muitas policijas pārvalde, KNAB, MP, IeVP, ĢP, FID, IDB) galvenā ilgtermiņa sadarbības un koordinācijas platforma valstī noziedzības novēršanā un apkarošanā, balstoties uz kopīgu kriminālizlūkošanu, kuras rezultāti būtiski izvērtētu lēmumu pieņemšanai stratēģiskajā, taktiskajā un operatīvajā līmenī par nepieciešamo rīcību noziedzības novēršanai un apkarošanai, kā arī objektīvu noziedzības novēršanas un apkarošanas prioritāšu definēšanai.
- ✓ TM Pastāvīgajā KPL darba grupā ir izstrādāts regulējums attiecībā uz juridisko personu nodrošinājuma līdzekļiem, kas ar Grozījumiem Kriminālprocesa likumā Saeimā pieņemts 2022. gada 6. oktobrī. To mērķis pilnveidot kriminālprocesuālo regulējumu

⁵⁸ NKIM izveidots IeM un VP kopīgi īstenotā projekta HOME/2011/ISEC/AG/4000002542 “Nacionālā kriminālizlūkošanas modeļa izveide” ietvaros laikā no 2012.–2014. gada, tā mērķis bija vienotas kriminālizlūkošanas sistēmas izveide nacionālajās tiesībaizsardzības un drošības iestādēs.
R3541_3_pl_prece

attiecībā uz procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļa piemērošanu juridiskajai personai, nosakot jaunu procesuālo sankciju veidu – nodrošinājuma līdzekļi juridiskajai personai. Noteikti trīs veidu nodrošinājuma līdzekļi, kā arī paplašināta iespēja piemērot piespiedu naudu juridiskajām personām gadījumos, ja piemērotie nodrošinājuma līdzekļi netiek ievēroti.

- ✓ Veikts mērķtiecīgs darbs, lai nodrošinātu kontrolējošo institūciju personāla apmācības, kas nepieciešamas darba pienākumu veikšanai korupcijas novēršanas, apkarošanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā.
- ✓ Stiprinot valsts pretkorupcijas politikas kapacitāti nodokļu un robežkontroles jomā, valsts nodokļu pārvaldes un nodokļu revīzijas iestāžu, kā arī tiesībsargājošo institūciju personālam nodrošinātas specializētas mācības par tiesību aizsardzības iestāžu pārrobežu sadarbību (ēnu ekonomikas un korupcijas mazināšanas jomā) un tiesisko regulējumu, par pieejām naudas atmazgāšanas novēršanai un apkarošanai, par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, par operatīvā eksperimenta veikšanas tiesiskajiem aspektiem, īstenojot vairāku valstu kopīgu sadarbību, par preventīviem rīkiem krāpšanas apkarošanai un nacionālās stratēģijas ieviešanai.

Nākamajos gados ir stiprināma sabiedrības uzticība un palāvība Latvijas tiesību aizsardzības sistēmai kopumā, tās spējai noteikt un piemērot atbilstošus administratīvos vai kriminālos sodus par izdarītajiem pārkāpumiem un noziedzīgiem nodarījumiem, turklāt saprātīgā termiņā. Zīmīgi, ka sabiedriskās domas aptaujā⁵⁹ respondenti kā nozīmīgu barjeru, kas varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas amatpersonai, min bailes tikt piekertam un sodītam. 2021. gadā šādu viedokli pauda 31% respondentu. Tas stiprina pārliecību, ka korupcijas līmeņa samazināšana valstī ir veicināma, pirmkārt, novēršot praksē konstatētās nepilnības tiesiskajā regulējumā, otrkārt, veicinot vienotu praksi un izpratni tā piemērošanā pirmstiesas izmeklēšanas iestādēs, prokuratūrā un tiesās. Saredzot šo institūciju sadarbību un darba efektivitāti, ko raksturo lietu izskatīšanas ilgums un taisnīga soda piemērošana, iespējams, samazinātos to iedzīvotāju daļa, kas nav gatavi ziņot par korupcijas gadījumiem vispār (2021. gadā 14%⁶⁰)

Veidojot sabiedrības apziņu par sodu neizbēgamību un vienlaikus atturot valsts amatpersonas no iespējamās iesaistīšanās prettiesiskās darbībās, KNAB savas kompetences ietvaros pastāvīgi publisko informāciju par iestādes uzsāktajiem kriminālprocesiem, nozīmīgiem pavērsieniem krimināllietu virzībā, kā arī par valsts amatpersonām piemērotajiem sodiem par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā. Turpmākajos gados Pretkorupcijas pasākumu plānā šāds uzdevums plānots visām izmeklēšanas iestādēm. Tomēr informācijas izplatīšanas formu katra institūcija varēs piemērot savam iekšējam komunikācijas plānam un stratēģijai.

KNAB Eiropas Ekonomikas zonas granta līdzfinansētās programmas “Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana” īstenotā projekta “Atbalsts trauksmes celšanas sistēmas izveidei Latvijā” ietvaros līdz 2022.gada 31.decembrim plāno realizēt trīs nozīmīgas aktivitātes: tiešsaistes ziņošanas platformas izveidi ziņošanai par KNAB kompetences jautājumiem, organizēt divas sociālās kampaņas, lai veicinātu sabiedrības izpratni par korupcijas izpausmes veidiem un nepieciešamību ziņot par novērotajiem pārkāpumiem, kā arī īstenot pasākumus KNAB izmeklēšanas un analītiskās kapacitātes stiprināšanai.

Lai veicinātu visu tiesībaizsardzības iestāžu, kuru kompetencē ietilpst koruptīvu noziedzīgu nodarījumu identificēšana un izmeklēšana, institucionālo sadarbību, kā arī vairotu tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku zināšanas korupcijas novēršanā un apkarošanā un

⁵⁹ Sabiedrības un uzņēmumu aptauja “Attieksme pret korupciju Latvijā”, 2021., februāris, 28. lp., sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/1862/download>

⁶⁰ Sabiedrības un uzņēmumu aptauja “Attieksme pret korupciju Latvijā”, 2021., februāris, 29. lp., sk.: <https://www.knab.gov.lv/lv/media/1862/download>
R3541_3_pl_prec

veicinātu informācijas un pieredzes apmaiņu starp šīm iestādēm, KNAB iepriekšminētā projekta ietvaros plāno apmācības, iesaistot VID, IDB, VP un FID analītiķus, izmeklētājus un operatīvos darbiniekus. Minēto institūciju apvienotās apmācības ne tikai sekmēs institūciju sadarbību, bet arī nodrošinās labākās prakses nodošanu, kas tādējādi uzlabos Latvijas kopējo spēju atklāt un izmeklēt koruptīvus noziedzīgus nodarījumus, tai skaitā spēju profesionāli apstrādāt ziņotāju sniegto informāciju, lai analītisko un izmeklēšanas darbību rezultātā tiktu panākta taisnīgs krimināltiesiskais noregulējums.

Plānoti arī starpinstitutionāli mācību un pieredzes apmaiņas pasākumi prioritārajās jomās (kriptovalūtas izmantošana, izņemšana un glabāšana/ pārvaldība; digitālie pierādījumi; OSINT (*open source intelligence*); krāpšana un citi noziedzīgi nodarījumi saistībā ar ES fondiem/ ārvalstu finanšu palīdzību; noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršana).

Aizvien aktuāla, diskutējama un izvērtējama ir tiesu varas amatpersonu, kā arī Saeimas deputātu kriminālprocesuālā imunitāte, attiecinot to tikai uz kriminālvajāšanas stadiju, atļaujot tiesībsardzības iestādēm veikt tādas izmeklēšanas darbības, kas pasargātu pierādījumus saistībā ar minēto valsts amatpersonu iespējamo prettiesisko rīcību. Jānorāda, ka šo jautājumu risināšanā būtiska nozīme ir politiskajai gribai, bet lēmumu pieņemšana ir politiska izšķiršanās. Pretkorupcijas pasākumu plānā no iepriekšējā politikas plānošanas perioda saglabāts uzdevums veikt izvērtējumu un sagatavot normatīvā akta projektu, lai nodrošinātu, ka pirms kriminālprocesuālās imunitātes atcelšanas ir atļauts veikt tādas izmeklēšanas darbības, kas pasargātu pierādījumus saistībā ar Saeimas deputātu iespējamo prettiesisko rīcību, un kriminālprocesuālā imunitāte tiktu attiecināta tikai uz kriminālvajāšanas stadiju.

4. apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi

9. Rīcības virziens		Efektīvu, proporcionālu un atturošu administratīvo vai kriminālo sodu par izdarītajiem pārkāpumiem piemērošana				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
9.1.	Uzturēt pastāvīgu sabiedrības informētību par valsts amatpersonām piemērotajiem sodiem par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā, kā arī to izdarīto pārkāpuma saturu, veidojot sabiedrības apziņu par sodu neizbēgamību un vienlaikus atturot valsts amatpersonas no iespējamās iesaistīšanās prettiesiskās darbībās.	Veikti sabiedrības informēšanas pasākumi par sodītajām valsts amatpersonām, pastāvīgi monitorējot kriminālvajāšanai nosūtīto kriminālprocesu iztiesāšanas procesu un spēkā stājušos spriedumus.	Publiskota informācija izmeklēšanas iestāžu tīmekļvietnēs	Visas izmeklēšanas iestādes	–	Pastāvīgi
9.2.	Nodrošināt, ka kriminālprocesuālā imunitāte tiek attiecināta tikai uz kriminālvajāšanas stadiju.	Veikts aktuālās situācijas izvērtējums un, ja nepieciešams, sniegti priekšlikumi grozījumiem normatīvajā regulējumā, lai nodrošinātu, ka pirms imunitātes atcelšanas ir atļauts veikt tādas izmeklēšanas darbības, kas pasargātu pierādījumus saistībā ar Saeimas deputātu iespējamo prettiesisko rīcību, un kriminālprocesuālā	Iesniegts izvērtējums MK vai Saeimā	TM	ĢP, KNAB, VP, VID, VDD	31.12.2025.

		imunitāte tiktu attiecināta tikai uz kriminālvajāšanas stadiju.				
9.3.	Apzinot starptautisko pieredzi un iepriekš veiktu starptautisku pētīju metodoloģiju, noskaidrot iespējamo saistību starp personas dzimumu un tās gatavību iesaistīties koruptīvās darbībās Latvijā.	Veikta analīze par personas dzimuma lomu un tā iespējamo ietekmi uz koruptīvas rīcības izpausmēm	Sagatavots izvērtējums un infogramma	KNAB, IDB, VID, VRS	LM	29.12.2023.

10. Rīcības virziens		Atbildības piemērošana par īpašuma izšķērdēšanu, piesavināšanos vai citu līdzīgu valsts amatpersonas nelikumīgu rīcību ar īpašumu				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
10.1.	Novērst valsts un pašvaldību institūciju administratīvo resursu ļaunprātīgu izmantošanu (īpaši pirmsvēlēšanu periodā un starp vēlēšanām) un radīt priekšnosacījumus šādu pārkāpumu pierādīšanai un normatīvajā regulējumā noteiktās atbildības piemērošanai.	Veiktas Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma piemērošanas prakses izvērtējums, identificējot galvenās problēmas un nepieciešamos uzlabojumus (iepriekš konstatētie pārkāpumi, to atklāšana un piemērotie sodi)	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums; Sagatavoti grozījumi normatīvajos aktos, ja nepieciešams	KNAB, IeM	FM, VK	01.06.2024.

11. Rīcības virziens		Tiesībaizsardzības institūciju efektīvas, zināšanās balstītas darbības stiprināšana ekonomisko noziegumu apkarošanai				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
11.1.	Veicināt un nodrošināt ar koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem saistīto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu. (piem., izvairīšanās no nodokļu nomaksas, NILL, grāmatvedības pārkāpumi) (Sasaiste ar <i>Pasākumu un uzdevumu plānu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3. fāzes rekomendāciju izpildei</i>)	Nodrošināti starpinstitucionāli mācību un pieredzes apmaiņas pasākumi prioritārajās jomās (nodokļi, kriptovalūtas izmantošana, izņemšana un glabāšana/ pārvaldība; digitālie pierādījumi; OSINT (<i>open source intelligence</i>); krāpšana un citi noziedzīgi nodarījumi saistībā ar ES fondiem/ ārvalstu finanšu palīdzību; noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršana u.c.)	Apmācību pasākumu skaits, apmācīto darbinieku skaits	Tiesnešu mācību centrs, TAI, ĢP, Tiesas, VAS	—	30.12.2023.
11.2.	Sekmēt korupcijas un ar to saistīto noziegumu novēršanu un izmeklēšanu valsts un pašvaldību sektorā, īpaši izmantojot publisko un privāto partnerību, proti, aktīvi izmantojot Noziedzīgi iegūtu	Mērķtiecīgi veicināta un attīstīta publiskās un privātās partnerības loma (Sadarbības koordinācijas grupu sanāksmes) korupcijas un ar to saistīto	Sadarbības koordinācijas grupu sanāksmju skaits ar KNAB dalību	KNAB, FID	—	pastāvīgi [tiek pildīts ⁶¹]

⁶¹ 2021. gadā, veicot taktisko analīzi, KNAB ierosinājis FID sasaukt 10 sadarbības koordinācijas grupas sanāksmes, bet 2022. gadā - 26 šādas sanāksmes. Iesaistot taktiskās analīzes procesā kredītiestādes, identificētas amatpersonas, kuru darbībā saskatītas noziedzīga nodarījuma pazīmes. Privātās un publiskās partnerības rezultātā 2021. gadā R3541_3_pl_prec

	līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 55. pantā nostiprināto Sadarbības koordinācijas grupu operacionālu mērķu sasniegšanai (sasaiste ar <i>Pasākumu plānu samērīgas pieejas nostiprināšanai, izpildot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas prasības</i> , 18. pasākums)	noziegumu novēršanā un izmeklēšanā valsts un pašvaldību sektorā.				
--	--	--	--	--	--	--

ierosināti trīs kriminālprocesi un divas resoriskās pārbaudes par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijās, savukārt 2022. gadā ierosināti divi kriminālprocesi par iespējamu koruptīvu rīcību, kā arī vairākas operatīvās uzskaites lietas.

4. apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori

Nodrošināt soda par likumpārkāpumiem, kas saistīti ar dienesta ļaunprātībām un uzticētās varas nelikumīgu izmantošanu, neizbēgamību

Nr. p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2023	Mērķa vērtība 2025	Datu avots
4.1.	Tiesiskas valsts rādītājs (<i>rule of law</i>) (mēra indivīdu pārliecību par tiesiskuma dominanci un tieksmi pakļauties sabiedrības normām un likumiem, tai skaitā saistībā ar tiesībsargājošo institūciju un tiesu darbību)	%	2020	81,25	84,00	89,00	<i>The Worldwide Governance Indicators</i>
4.2.	Samazinās to aptaujāto skaits, kas socioloģiskajās aptaujās uz jautājumu "Neesmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem vispār" atbild apstiprinoši	%	2022	16	14	10	KNAB pasūtītais pētījums
4.3.	Pieaug to respondentu skaits, kas socioloģiskajās aptaujās par nozīmīgu barjeru, kas varētu atturēt dot kukuli valsts amatpersonai, uzskata saukšanu pie atbildības	%	2022	33	35	39	KNAB pasūtītais pētījums
4.4.	Pirmās instances tiesā izskatāmo krimināllietu par noziedzīgiem nodarījumiem valsts institūciju dienestā izskatīšanas laiks nepārsniedz 24 mēnešus	%	2020	89,70%	88%	90%	TA (TIS reģistrētie dati)

4.5.	Ir izveidots efektīvs mehānisms, proporcionālu un atturošu kriminālo sodu par izdarītajiem koruptīvajiem noziedzīgiem nodarījumiem privātajā sektorā noteikšanā (personu skaits, pret kurām lūgts uzsākt kriminālvajāšanu)	Skaitis	2020	3	10	10	IeM IC Kriminālprocesa informācijas sistēma
------	--	---------	------	---	----	----	---

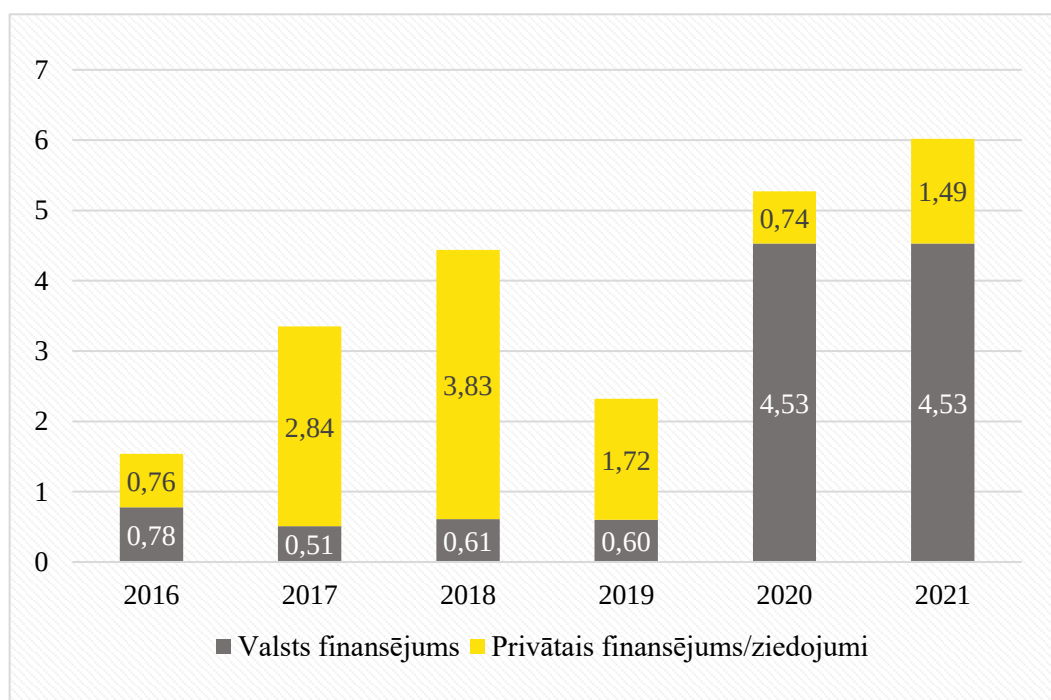
5. apakšmērķis: Ierobežot naudas varu politikā

Šis Pretkorupcijas pasākumu plāna apakšmērķis ietver divus galvenos rīcības virzienus:

12. Rīcības virziens: Politisko organizāciju finansēšanas atklātuma nodrošināšana un naudas lomas politikā mazināšana;

13. Rīcības virziens: Sabiedrības līdzdalības politikas veidošanas procesā veicināšana.

Finansējumam politiskās organizācijas (partijas) pastāvēšanā un funkcionēšanā ir nozīmīga loma. Tas ir instruments, kas politiskajai organizācijai (partijai) ļauj veidot un uzturēt komunikāciju, atpazīstamību un tēlu sabiedrībā, kā arī piesaistīt noteiktu elektorātu pirmsvēlēšanu periodā. Lai ierobežotu naudas varu politikā jeb privātu investoru interešu pārneši valsts politiskajā dienaskārtībā, aizvadītajos sešos gados pretkorupcijas politika ir mērķtiecīgi virzīta uz privāto piesaistīto līdzekļu ziedojumu/ dāvinājumu (ziedojumu) apjoma mazināšanu, kompensējot to ar valsts budžeta finansējumu. Kā liecina statistikas dati, šī pieeja ir nesusi rezultātu – palielinot valsts budžeta finansējuma daļu politiskajām organizācijām (partijām), ir samazinājusies privāto piesaistīto līdzekļu daļa (skat. 1. attēlu).

1. attēls. Politisko organizāciju (partiju) valsts budžeta finansējuma un privātā finansējuma daļu attiecība laikā no 2016.-2021. gadam (milj. EUR).

Politiskās partijas Latvijā šobrīd piedzīvo uzticības krīzi. 2020./ 2021. gada EK pasūtītajā Eirobarometra pētījumā noskaidrots, ka politiskajām partijām Latvijā uzticas vien 7 % iedzīvotāju (2019. gadā 6%), kas ir izteikti zems rādītājs salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju (27 %)⁶². 2019. gadā veiktajā Eirobarometra aptaujā, respondentiem vaicājot par dažādām jomām, kurās, viņuprāt, kukuļu došana un ņemšana, kā arī varas negodprātīga izmantošana personīgās interesēs ir izplatīta, 46 % aptaujāto norādījuši tieši uz politiskajām organizācijām (partijām), bet mazāk (38 %) minētās prettiesiskās darbības saistījuši ar nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa politiķiem. Augstais neuzticības līmenis vistiešāk

⁶² ES tīmekļvietne, Standarta Eirobarometrs 94, Nacionālais ziņojums “Sabiedriskā doma Eiropas Savienībā” (2020-2021), sk.: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2355>

atsaucas uz zemo pilsoņu aktivitāti vēlēšanās: 2018. gada 6. oktobrī 13. Saeimas vēlēšanas piedalījās 844 925 jeb 54,6% balsstiesīgo pilsoņu⁶³, 2019. gada 25. maijā kārtējās EP vēlēšanas piedalījās 474 390 jeb 33,5% balsstiesīgo pilsoņu, 2020. gada 29. augustā Rīgas domes vēlēšanas piedalījās 171 507 jeb 40,58% balsstiesīgo pilsoņu, bet 2021. gada 5. jūnija pašvaldību vēlēšanās ar savu balsojumu piedalījās 327 950 vēlētāji, kas ir 34,01% no visiem balsstiesīgajiem vēlētājiem.

Politisko organizāciju (partiju) darbības atklātība, caurskatāma finansējuma izcelsme un tā plūsma, kā arī tēriņu likumības uzraudzība ir viens no soļiem kā celt sabiedrības uzticību politiskajām organizācijām. Tomēr ne mazāk svarīga ir politisko organizāciju (partiju) praktiskā darbība un rezultāti pēc tam, kad pilsoņi vēlēšanās tām devuši likumdevēja pilnvaras.

Informatīvais ziņojums “Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2015.-2020. gadam īstenošanas ietekmes gala novērtējumu” sniedz plašāku ieskatu Latvijas politiskās vides aktualitātēs, kā arī pasākumos, kas veikti politisko organizāciju (partiju) finansiālās darbības atklātumu un likumības veicināšanai.

Tomēr kā būtiskākie soļi partiju finansēšanas kontroles jomā aizvadītajos sešos gados izceļami:

- ✓ Izdarīti grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā⁶⁴, nosakot 30 % sliekšni no personas ienākumiem, ko tā var dāvināt (ziedot) vienai politiskajai organizācijai (partijai) viena kalendārā gada laikā.
- ✓ Izstrādāta EDIS (Elektroniskā datu ievades sistēma), kas nodrošina automātisku datu ievadišanu politiskajām organizācijām (partijām). Tā veidota ar mērķi elektronizēt un vienkāršot politisko partiju dokumentu un atskaišu iesniegšanu, kas palīdzēs izmantot politisko partiju iesniegto informāciju par savu finansiālo darbību dažādos griezumos, atvieglot šīs informācijas apstrādi un publicēšanu, paātrinās KNAB pārbaūžu gaitu. EDIS samazinās administratīvo slogu arī atskaišu iesniegšanā un partijas varēs ātrāk saņemt informāciju par ziedojumu neatbilstībām normatīvo aktu prasībām.
- ✓ 2019. gada 10. septembrī MK pieņemti noteikumi Nr. 417 “Politisko organizāciju (partiju) informācijas par iestāšanās naudām, biedru naudām, dāvinājumiem (ziedojumiem), vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju un gada pārskatu iesniegšanas un publicēšanas noteikumi” (stājušies spēkā 2019. gada 14. septembrī). Tie nosaka kārtību, kādā politiskā organizācija (partija), izmantojot EDIS, informē KNAB par iestāšanās naudām, biedru naudām un saņemtajiem un atpakaļ pārskaitītajiem (atdotajiem) dāvinājumiem (ziedojumiem) un iesniedz vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju un gada pārskatu.
- ✓ Atbilstoši 2019. gada 14. novembra grozījumiem Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 7.¹ pantā (stājas spēkā 2020. gada 1. janvārī) būtiski palielināts valsts budžeta finansējums politiskajām partijām, nosakot izmaksājamā valsts budžeta finansējuma apmēru un izmaksas veikšanas kārtību. Šāda finansēšanas modeļa mērķis ir 1) mazināt politisko partiju finansiālu no privātpersonu ziedojumiem atkarību, kas palielina risku nokļūt atkarībā no šo personu izvirzītajām prasībām; 2) atrisināt Latvijas politisko partiju administratīvo mazspēju – konstantu vajadzību pēc resursiem, kas nav ļāvuši Latvijas politiskajām partijām segt savas administratīvās izmaksas un kļūt profesionālākām.
- ✓ 2020. gada 14. janvārī MK pieņemti noteikumi Nr.24 “Politiskajām organizācijām (partijām) piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojuma noteikumi”. Tie cita starpā nosaka piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojuma mērķu grupu veidus, pieļaujamos izdevumus un ierobežojumus. Tāpat partijām noteikts pienākums ar

⁶³ 2014. gada 4. oktobrī Latvijā notika 12. Saeimas vēlēšanas, kurās piedalījās 58,85 % balsstiesīgo pilsoņu

⁶⁴ Grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā, sk.: <https://likumi.lv/ta/id/294878-grozijumi-politisko-organizaciju-partiju-finansesanas-likuma>
R3541_3_pl_prec

piešķirto valsts finansējumu rīkoties lietderīgi, tas ir, mērķi jāasniedz ar iespējami mazāko finanšu līdzekļu izlietojumu, kā arī īpašumā vai lietošanā iegūstamu mantu vai pakalpojumu iegādi par iespējami izdevīgāko cenu.

- ✓ Pilnveidots tiesiskais regulējums attiecībā uz atbildības mehānismu politiskajai organizācijai (partijai) daļā par valsts budžeta finansējuma izmaksas pārtraukšanu vai apturēšanu.

Būtisks notikums jaunajā politikas plānošanas periodā ir interešu pārstāvniecības un lobēšanas atklātības nostiprināšana normatīvajā regulējumā. 2022. gada 13. oktobrī Saeima pieņēma Interešu pārstāvības atklātības likumu, kas stāties spēkā 2023. gada 1. janvārī. Vienlaikus turpināsies darbs pie Interešu pārstāvības reģistra un Interešu pārstāvības deklarēšanas sistēmas izstrādes. Prasība par minētā reģistra un sistēmas nodrošinājumu stāties spēkā 2025. gada 1. septembrī.

Jaunajā politikas plānošanas periodā VAS Eiropas Sociālā fonda projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 “Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā” ietvaros līdz 2023. gada 31. decembrim plānots nodrošināt mācības un pieredzes apmaiņas pasākumus valsts institūciju un pašvaldību darbiniekiem par aktuālajiem problēmjautājumiem saistībā ar lobēšanu un tās atklātības nodrošināšanu.

Jaunajā plānošanas periodā, veicinot politisko organizāciju (partiju) finansēšanas atklātumu un naudas lomas politikā mazināšanu, KNAB darbākārtībā ir plānots:

- Turpināt izglītēt aģitācijas veicējus, reklāmas pakalpojumu sniedzējus, kā arī politiskās organizācijas (partijas) par aktuālajiem priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem;
- Turpināt metodisko materiālu izstrādi un aktualizāciju par partiju un citu vēlēšanu dalībnieku interesējošajiem problēmjautājumiem priekšvēlēšanu periodā un vēlēšanu dienās, lai, gatavojoties vēlēšanām, nodrošinātu tām saistošo tiesību aktu pareizu interpretāciju un piemērošanu;
- Pārskatīt un salāgot normatīvajos aktos paredzētā maksimālā soda apmēru par konstatētu priekšvēlēšanu aģitācijas kārtības pārkāpšanu vai priekšvēlēšanu aģitācijai noteikto ierobežojumu neievērošanu internetā, publiskās vietās, elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, preses izdevumos;
- Izvērtēt valsts budžeta finansējuma politiskajām organizācijām (partijām) izlietojuma atklātumu (t.sk. politisko partiju iesniedzamās un publicējamās informācijas apjomu);
- Pārskatīt politisko organizāciju (partiju) un to apvienību vēlēšanu kampaņu limitēto izdevumu pozīcijas;
- Izvērtēt esošo valsts budžeta finansējuma piešķiršanas modeli politiskajām organizācijām (partijām) un sagatavot priekšlikumus tā pilnveidei, tai skaitā izvērtēt iespējas piešķirt valsts budžeta finansējumu arī reģionālajām politiskajām organizācijām (partijām);
- Izvērtēt kārtību, kādā politisko organizāciju (partiju) izslēdz no partiju reģistra, lai novērstu ilgstošu partijas atrašanos likvidācijas statusā;

Lai nodrošinātu un veicinātu sabiedrības līdzdalību politikas veidošanā, KNAB pilnveidos politisko organizāciju (partiju) iesniegto atskaīšu publiskošanu atvērto datu formātā, lai datu izgūšana atbilstu mūsdienu sabiedrības prasībām.

5. apakšmērķa ietvaros īstenojamie pasākumi

12. Rīcības virziens		Politisko organizāciju finansēšanas atklātuma nodrošināšana un naudas lomas politikā mazināšana				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
12.1.	Plānot un nodrošināt iespējami automatizētu VID un KNAB datu apstrādi politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolei.	12.1.1. Izvērtētas tiesiskas un tehniskas iespējas nodrošināt automatisku VID rīcībā esošo datu (fizisko personu ienākumi) un KNAB rīcībā esošo datu (ziedojumi, dāvinājumi partijām, iestāšanās un partiju biedru naudas maksājumi) apstrādi (apmaiņu) politisko organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrolei, izvērtējumā ietverot arī tādos aspektus kā personas datu apstrādes tiesiskais pamats un ekonomiskais pamatojums – 1) Atbilstoši iepriekš veiktajam izvērtējumam izstrādāts turpmākās rīcības plāns VID informācijas sistēmas un EDIS datu apmaiņas nodrošināšanai; 2) pēc nepieciešamības sagatavoti grozījumi normatīvajā regulējumā attiecībā uz datu apmaiņu.	Sagatavots informatīvais ziņojums (VID informācijas sistēmas un EDIS datu apmaiņas izvērtējums)	KNAB, VID	–	31.12.2024.
		12.1.2. Sagatavots izvērtējums par valsts budžeta finansējuma politiskajām partijām izlietojuma atklātumu (t.sk. politisko partiju	Sagatavots un MK iesniegts	KNAB	–	31.12.2023.

	elektroniski iesniedzamās un publiskojamās informācijas apjomu)	informatīvais ziņojums			
	12.1.3. Izvērtēts esošais valsts budžeta finansējuma piešķiršanas modelis politiskajām organizācijām (partijām) un sniegti priekšlikumi tā pilnveidei, tai skaitā izvērtēta iespēja piešķirt valsts budžeta finansējumu arī reģionālajām politiskajām organizācijām (partijām).	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	KNAB	TM	31.12.2023.
	12.1.4. Pārskatīts atbildības piemērošanas tiesiskais ietvars kriminālprocesā un administratīvajā procesā par nelikumīgu partiju finansēšanu: 1) analizēti iepriekš konstatēti vai iespējami nelikumīgi partiju finansēšanas gadījumi un problemātika kriminālatbildības un administratīvās atbildības piemērošanā (partijas biedru un vēlēšanu kandidātu loma nelegālas naudas piesaistīšanā, kā arī sodu un atbildības attiecināmība uz tiem); 2) izvērtēta kriminālsodu sistēma saistībā ar partiju “melnajām kasēm”, tostarp analizējot iespējas piemērot kriminālatbildību par starpniecību politiskās organizācijas (partijas) vai politisko organizāciju (partiju) apvienības nelikumīgā	Sagatavots izvērtējums un iesniegts diskusijai Tieslietu ministrijas Pastāvīgajai Krimināllikuma darba grupai un, ja nepieciešams, sagatavoti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos.	KNAB	TM, ĢP	01.06.2024.

		finansēšanā apmērā, kas zemāks par šobrīd KL noteikto “liels apmērs” jeb vismaz piecdesmit konkrētajā laikā Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu).				
12.2.	Nodrošināt kontrolētu normatīvajos aktos ietverto ierobežojumu ievērošanu, kas noteikti priekšvēlēšanu aģitācijai, aģitācijai pirms tautas nobalsošanas, aģitācijai par likuma ierosināšanu un aģitācijai par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu.	12.2.1. Lai novērstu politisko organizāciju (partiju) un to apvienību nekontrolētu finanšu izlietojumu vēlēšanu kampaņu ietvaros, precizētas politisko organizāciju (partiju) un to apvienību vēlēšanu kampaņu limitēto izdevumu pozīcijas, nosakot limitu Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8. ² panta otrās daļas 3.punktā noteiktajiem izdevumiem par visu veidu reklāmas materiālu (video, audio materiāli, plakāti u.c.) sagatavošanu tālākai izplatīšanai/ izvietojumam publiskajā telpā.	Sagatavoti un iesniegti MK grozījumi politisko partiju finansiālās darbības regulējošajos normatīvajos aktos	KNAB	—	31.12.2023.
		12.2.2. Pārskatīts un salāgots normatīvajos aktos paredzētā maksimālā soda apmērs par konstatētu priekšvēlēšanu aģitācijas kārtības pārkāpšanu vai priekšvēlēšanu aģitācijai noteikto ierobežojumu neievērošanu internetā, publiskās vietās, elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, preses izdevumos.	Sagatavoti un MK iesniegti grozījumi Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā.	KNAB	NEPLP	31.12.2023.

	12.2.3. Izglītot aģitācijas veicējus, reklāmas pakalpojumu sniedzējus, kā arī politiskās partijas par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem	Organizēti izglītojoši semināri	KNAB	NEPLP, DVI	pastāvīgi pirms vēlēšanām [tiek pildīts ⁶⁵]
	12.2.4. Balstoties uz iepriekšēju analīzi par partiju un citu vēlēšanu dalībnieku interesējošajiem problēmjautājumiem priekšvēlēšanu periodā un vēlēšanu dienās, aktualizēts metodiskais materiāls politiskajām partijām, lai, gatavojoties vēlēšanām, nodrošinātu tām saistošo tiesību aktu pareizu interpretāciju un piemērošanu (tai skaitā par priekšvēlēšanu aģitāciju internetā)	Aktualizēts un publiski pieejams metodiskais materiāls politiskajām partijām	KNAB	—	pastāvīgi pirms vēlēšanām [tiek pildīts ⁶⁶]
	12.2.5. Izstrādāts metodiskais materiāls elektronisko plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem par tiem saistošo tiesību aktu pareizu interpretāciju un piemērošanu saistībā ar priekšvēlēšanu aģitāciju.	Izstrādāts un publiski pieejams metodiskais materiāls elektronisko mediju pārstāvjiem	NEPLP	—	pastāvīgi pirms vēlēšanām [tiek pildīts ⁶⁷]

⁶⁵ 2021. un 2022. gadā KNAB rīkojis tiešsaistes vebinārus reklāmas pakalpojumu sniedzējiem, reģionālajiem preses izdevumiem un aģitācijas veicējiem par priekšvēlēšanu aģitācijas perioda ierobežojumiem. 2022. gadā KNAB amatpersonas rīkoja vai piedalījās sešos izglītojošajos pasākumos, kas saistīti ar priekšvēlēšanu aģitāciju.

⁶⁶ 2021. un 2022. gadā KNAB sagatavojis un publicējis institūcijas tīmekļvietnē informatīvo materiālu kopumu par priekšvēlēšanu aģitāciju (skat.: <https://www.knab.gov.lv/lv/informativie-materiali-par-prieksvelesanu-agitaciju>).

⁶⁷ NEPLP 2021. gadā izstrādājusi vadlīnijas radio un televīziju darbībai priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā (skat.: <https://www.neplp.lv/lv/vadlinijas-elektronisko-plassazinas-lidzeklu-darbibai-prieksvelesanu-agitācijas-perioda-laika>)

12.3.	Nodrošināt skaidru politisko organizāciju (partiju) dzīves cikla tiesisko regulējumu un rast nepieciešamos risinājumus partiju darbības leģitimitātes uzraudzībai	12.3.1. Izvērtēta kārtība, kādā politisko organizāciju (partiju) izslēdz no partiju reģistra, lai novērstu ilgstošu partijas atrašanos likvidācijas statusā.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums; Pēc nepieciešamības sagatavoti grozījumi normatīvajos aktos	TM, UR, KNAB		01.06.2024.
		12.3.2. Veikts izvērtējums vēlēšanu organizēšanas tiesiskajam regulējumam, tai skaitā izvērtējot partiju atbildību attiecībā uz biedru skaitu un politisko programmu izpildi.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums; Pēc nepieciešamības sagatavoti grozījumi normatīvajos aktos	TM, CVK		31.12.2024.
		12.3.3. Apzināti un sniegti priekšlikumi risinājumiem, kā pārliecināties, ka politiskajām partijām ir nepieciešamais partijas biedru skaits, lai nodrošinātu partijas darbības, tostarp pieņemto lēmumu, leģitimitāti.	Sagatavots un MK iesniegts informatīvais ziņojums	TM (UR)		31.12.2024.
12.4.	Nodrošināt politisko partiju biedru sastāva precīzu uzskaiti, kā arī aktuālo informāciju par	Veikts situācijas izvērtējums un sagatavoti priekšlikumi nepieciešamajiem grozījumiem Politisko partiju likumā, lai nodrošinātu precīzu un strukturētu politisko partiju biedru sastāva, kā	Sagatavoti grozījumi Politisko partiju likumā	TM (UR)	—	31.12.2024.

	politisko partiju apvienībās ietilpstošām partijām	arī politisko partiju apvienībās ietilpstošo partiju uzskaiti, vienlaikus apzinot datu publiskošanas iespējas.				
--	--	--	--	--	--	--

13. Rīcības virziens		Sabiedrības līdzdalības politikas veidošanas procesā veicināšana				
Nr. p. k.	Pasākums	Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Līdzatbildīgās institūcijas	Izpildes termiņš
13.1.	Lai izstrādātu metodoloģiju nacionālo korupcijas risku novērtējuma īstenošanai, kura ietvaros analizējami dažāda satura dati, izveidot jaunu sabiedrības sadarbības modeli ideju un domu apmaiņai starp dažādu jomu ekspertiem, rodot praktiskus risinājumus KNAB analītiskā darba pilnveidei un stiprināšanai.	Īstenots ideju un domu apmaiņas pasākums (hakatons)	1) Organizēts ideju un domu apmaiņas pasākums; 2) apkopoti priekšlikumi metodoloģijas izstrādei nacionālo korupcijas risku novērtēšanai.	KNAB	–	1) 31.03.2023. 1) 31.03.2023. [izpildīts ⁶⁸]

⁶⁸ 2021. gada 12. un 13. novembrī tiešsaistē norisinājās KNAB, VAS un “Sabiedrības par atklātību – Delna” organizētais tiešsaistes pasākums “Pretkorupcijas datu hakatons”. Tajā piedalījās 70 dalībnieki no dažādām valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm un privātā sektora, t.sk., datu zinātnieki un analītiķi, programmētāji un revidenti. Pretkorupcijas datu hakatonā uzvarēja divas komandas. Viena komanda izstrādāja un piedāvāja iepirkumos iesaistīto personu un darījumu monitoringa rīku, ar kura palīdzību būtu iespējams identificēt potenciālus koruptīvus darījumus. Savukārt otra komanda piedāvāja veidot indeksu, kas novērtē valsts un pašvaldību institūcijās nodarbināto korupcijas tolerances līmeni, atklājot, cik lielā mērā institūcijas ievieš pretkorupcijas pasākumus. Visas komandu idejas ir apkopotas un iespēju robežās izmantotas, veicot stratēģiskos pētījumus, kā arī tiks izmantotas, kopā ar OECD ekspertiem izstrādājot nacionālā korupcijas risku novērtējuma metodoloģiju.

5. apakšmērķa sasniegšanu raksturojošie indikatori

Ierobežot naudas varu politikā

Nr. p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	Bāzes gads	Bāzes gada vērtība	Mērķa vērtība 2023	Mērķa vērtība 2025	Datu avots
5.1.	Palielinās to respondentu skaits, kas Saeimu novērtē par ļoti un diezgan godīgām, ja runā par korupciju (5 punktu skalā, kur no -2 minimālais līdz +2 maksimālais līmenis)	Punkti	2022	-0,6	-0,4	0,1	<i>KNAB pasūtītais pētījums</i>
5.2.	Pieaug sabiedrības uzticības līmenis Ministru kabinetam (respondentu daļa, kas uzticas un drīzāk uzticas valdības darbam)	%	2022	19	21	25	<i>Standarta Eirobarometrs</i>
5.3.	Pieaug sabiedrības uzticības līmenis Saeimai (respondentu daļa, kas uzticas un drīzāk uzticas Saeimai)	%	2022	19	21	25	<i>Standarta Eirobarometrs</i>
5.4.	Pieaug sabiedrības uzticības līmenis politisko partiju darbībai (respondentu daļa, kas uzticas un drīzāk uzticas politiskajām partijām)	%	2021	7	9	11	<i>Standarta Eirobarometrs</i>

IV. Teritoriālā perspektīva

Pretkorupcijas pasākumu plāna īstenošanai nav ietekmes uz teritoriālo perspektīvu.

V. Ietekmes novērtējums uz valsts un pašvaldību budžetu

Plānā iekļautie pasākumi īstenojami institūcijām piešķirto valsts budžeta kārtējam gadam līdzekļu ietvaros.

2. rīcības virziena ietvaros 2024. gadā veicamajam pētījumam par publiskas personas institūciju ētikas kodeksu piemērošanas praksi Valsts kancelejai nepieciešams papildu valsts budžeta finansējums indikatīvi 30 000 eiro apmērā. Plānotā pētījuma indikatīvās izmaksas ir noteiktas, balstoties uz iepriekšējo pieredzi līdzīgu pētījumu īstenošanā. Tāpat, nosakot indikatīvās pētījuma izmaksas, ir ņemts vērā iespējamais pētījuma izmaksu pieaugums 2024. gadā.

9. rīcības virziena ietvaros 2025. gadā veicams pētījums aktuālās tiesiskās situācijas apzināšanai un iespējamiem risinājumiem, lai nodrošinātu, ka pirms imunitātes atcelšanas ir atļauts veikt tādas izmeklēšanas darbības, kas pasargātu pierādījumus saistībā ar Saeimas deputātu iespējamo prettiesisko rīcību, kriminālprocesuālo imunitāti attiecinot tikai uz kriminālvajāšanas stadiju. TM šī uzdevuma īstenošanai, balstoties uz iepriekšēju pieredzi līdzīgu pētījumu veikšanā, indikatīvi aprēķinājusi nepieciešamo papildu valsts budžeta finansējumu 26 136 eiro⁶⁹ apmērā, vienlaikus norādot uz izmaksu palielināšanās risku inflācijas apstākļos.

Jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu institūcijām plāna īstenošanai 2024. gadam un turpmākajos gados skatāms likumprojekta "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" sagatavošanas procesā kopā ar visu ministriju un citu centrālo valsts iestāžu prioritāro pasākumu pieteikumiem.

⁶⁹ Eksperta stundas likme 90,00 EUR+PVN (vidējā likme zvērinātu advokātu biroju juristiem, kuri strādā kriminālprocesa jomā), pētījumam paredzētais apjoms 240 stundas (pusotrs mēnesis)

Kopsavilkums par plānā iekļauto pasākumu īstenošanai nepieciešamo valsts un pašvaldību budžeta finansējumu

Rīcības virziens	Pasākums	Budžeta program - mas (apakšprogr. kods un nosaukums)	Vidēja termiņa budžeta ietvara likumā plānotais finansējums			Nepieciešamais papildu finansējums					Pasākuma īstenošanas gads (ja pasākuma īstenošana ir terminēta)
			2023	2024	2025	2023	2024	2025	Turpmākotajā laikposmā līdz pasākuma pabeigšanai (ja pasākuma īstenošana ir terminēta)	Turpmāk ik gadu (ja pasākuma izpilde nav terminēta)	
Finansējums plāna realizācijai kopā			0	0	0	0	30 000	26 136	0	0	-
tajā skaitā											
03.Ministru kabinets							30 000				
19.Tieslietu ministrija								26 136			
2.	2.2.2. Veikts pētījums par publiskas personas institūciju ētikas kodeksu piemērošanas praksi.	Ministru kabinets 01.00.00 "Ministru kabineta darbības nodrošināšana, valsts pārvaldes politika"	0	0	0	0	30 000	0	0	0	2024.

9.	9.2. Nodrošināt, ka kriminālprocesuālā imunitāte tiek attiecināta tikai uz krimināl-vajāšanas stadiju.	Tieslietu ministrija 97.00.00 Nozaru vadība un politikas plānošana	0	0	0	0	0	26 136	0	0	2025.
Pašvaldību budžets			0	0	0	0	0	0	0	0	-

VI. Pārskatu sniegšanas un novērtēšanas kārtība

KNAB, nodrošinot Pretkorupcijas pasākumu plāna īstenošanu, ir atbildīgs par tā īstenošanu kopumā. KNAB koordinē un kontrolē Pretkorupcijas pasākumu plānā paredzēto pasākumu izpildi.

Par attiecīgo Pretkorupcijas pasākumu plānā paredzēto pasākumu īstenošanu noteiktā atbildīgā institūcija nodrošina uzdevumu un pasākumu izpildi noteiktos termiņos un tām piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros, kā arī iesniedz KNAB informāciju par uzdevumu izpildes gaitu un rezultātiem. Par plānā ietverto pasākumu izpildi atbildīgās institūcijas ik gadu, sākot no 2024. gada, līdz 1. februārim iesniedz informāciju KNAB par pasākumu īstenošanas gaitu, kā arī līdz 2025. gada 31. decembrim informāciju par plāna pasākumu izpildes rezultātiem par visu plāna īstenošanas periodu. KNAB iesniedz MK Pretkorupcijas pasākumu plāna īstenošanas novērtējumu līdz 2026. gada 1. maijam.

Ministru prezidents

(paraksts*)

A. K. Kariņš

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu